

Spis treści

I. Podstawy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	3
I.1. Wprowadzenie	3
I.2. Wizja	3
I.3. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną.....	3
I.4. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej.....	4
II. Diagnoza demograficzno-społeczna	5
II.1. Struktura demograficzna z uwzględnieniem aspektu społecznego.....	5
II.2. Infrastruktura społeczna.....	6
II.3. Infrastruktura komunikacyjna.....	7
II.4. Zasoby Miasta Inowrocławia w rozwiązywaniu problemów społecznych.....	7
II.4.1. Zasoby instytucjonalne	7
II.4.1.1. Urząd Miasta Inowrocławia.....	8
Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia.....	8
Wydział Inwestycji, Dróg i Rozwoju Miasta	9
Wydział Gospodarki Lokalowej.....	9
Wydział Oświaty i Sportu	10
Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej	11
Stanowisko ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.....	13
II.4.1.2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	14
II.4.1.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu	15
II.4.1.4. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu	16
II.4.1.5. Dom Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań w Inowrocławiu	17
II.4.1.6. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej.....	18
II.4.1.7. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu.....	18
II.4.1.8. Komenda Straży Miejskiej Inowrocławia.....	18

II.4.2. Organizacje pozarządowe	19
III. Charakterystyka wiodących problemów i zagrożeń społecznych	20
III.1. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Inowrocławia.....	21
III.2. Problemy i kwestie społeczne istotne z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej.....	28
III.3. Analiza SWOT	43
III.4. Podmioty uczestniczące w realizacji Strategii.....	45
III.5. Ramy finansowe Strategii.....	45
IV. Cele strategiczne i operacyjne.....	47
V. Wnioski i podsumowanie	53
Spis wykresów i tabel.....	54

I. Podstawy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

I.1. Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych porusza wiele zagadnień społecznych, które zostały ujęte również w programach wykonawczych. Ich celem jest zapewnienie mieszkańcom najlepszych warunków do życia, aktywności zawodowej i rozwoju.

W tym kontekście, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, skupia się na profilaktyce zagrożeń oraz wspieraniu osób i rodzin, które nie mogą samodzielnie poradzić sobie w trudnych sytuacjach, wykorzystując własne możliwości i zasoby. Należy wspierać ich samodzielność, zapewnić usługi społeczne w zakresie m.in. wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, wspierania osób starszych i z niepełnosprawnościami. Ważny jest dobry wizerunek pomocy społecznej, dzięki któremu osoby w trudnej sytuacji chętniej z niej skorzystają.

Obowiązek przygotowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art.16b ust.1). Praca nad Strategią i jej wdrażaniem to proces angażujący szerokie grono osób z różnych organizacji i instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy osobom wymagającym wsparcia. Nad opracowaniem dokumentu pracował Zespół powołany przez Prezydenta Miasta Inowrocławia.

Stworzony został dokument, który w zamierzeniach strategicznych uwzględnia zarówno perspektywę odbiorców pomocy społecznej, jak i osób świadczących pomoc. Koncentruje działanie w sferze pomocy społecznej na siedmiu celach strategicznych, którym odpowiednio przyporządkowano dziewięć celów operacyjnych wraz z kierunkami działań. W Strategii założono, że w perspektywie najbliższych dziesięciu lat będą wspierane osoby potrzebujące pomocy w samodzielnym funkcjonowaniu i doskonalenie systemu usług. Będzie też propagowany zdrowy styl życia, dobre relacje, a także wspólnie budowany wizerunek pomocy społecznej – w oparciu o wiedzę, profesjonalizm i solidarność społeczną.

Strategia została opracowana na lata 2026-2035. Będzie realizowana poprzez programy dotyczące m.in.: ochrony i wsparcia rodzin i osób z niepełnosprawnościami, ochrony zdrowia psychicznego, przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień.

I.2. Wizja

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga osobom w trudnej sytuacji życiowej, udziela wsparcia adekwatnego do potrzeb. Działa lokalnie i łączy potrzeby mieszkańców z wysokiej jakości ofertą instytucji i organizacji pozarządowych.

System rozwiązywania problemów społecznych będzie uwzględniał poziom lokalny, osiedlowy lub sąsiedzki. W ramach wsparcia rozwinięta zostanie oferta usług lokalnych dostosowana do indywidualnych potrzeb.

Na obszarach występowania problemów społecznych będą organizowane lokalne systemy wsparcia obejmujące działania i potencjał różnych partnerów i środowisk społecznych.

I.3. Krajowe regulacje ustawowe kształtujące politykę społeczną

Podstawę prawną opracowania Strategii stanowi przepis art. 17 ust. 1 pkt 1 w powiązaniu z art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn.

zm.), zgodnie z którymi do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Realizację Strategii zabezpiecza szereg aktów prawnych, w tym między innymi:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 323 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 r., poz. 438),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1335),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r., poz. 266 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 83),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r., poz. 214 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 44 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r., poz. 917),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r., poz. 1512),
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2025 r., poz. 182).

Podczas realizacji Strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, między innymi z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2035 jest zgodna z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk lokalnych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

I.4. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

W zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską. Należą do nich:

1. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,
2. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,
3. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
4. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”.

II. Diagnoza demograficzno-społeczna

II.1. Struktura demograficzna z uwzględnieniem aspektu społecznego

Tabela 1. Liczba mieszkańców Inowrocławia w latach 2021 – 2024

Liczba mieszkańców	2021	2022	2023	I półrocze 2024
Ogółem	68 906	68 101	67 378	67 041
Kobiety				
Ogółem	36 539	36 188	35 842	35 671
Wiek przedprodukcyjny	5 371	5 322	5 230	-
Wiek produkcyjny	18 754	18 346	17 935	-
Wiek poprodukcyjny	12 414	12 520	12 677	-
Mężczyźni				
Ogółem	32 367	31 913	31 536	31 370
Wiek przedprodukcyjny	5 468	5 371	5 245	-
Wiek produkcyjny	21 110	20 610	20 168	-
Wiek poprodukcyjny	5 789	5 932	6 123	-

Źródło: dane Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2023 rok najliczniejszą grupę mieszkańców Inowrocławia stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej, która jednak w zestawieniu z rokiem 2021 wykazuje tendencję spadkową. Wzrostową tendencją, porównując te same okresy czasowe, cechuje się natomiast ta część lokalnej społeczności, która jest nieaktywna na rynku pracy lub zakończy swą aktywność w najbliższym okresie. Spadkową tendencję w ogólnej populacji ludności wykazuje udział dzieci i młodzieży w przedziale wiekowym 0-17 lat.

Tabela 2. Przyrost naturalny w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024

Rok	Urodzenia ogółem	Zgony ogółem	Przyrost naturalny ogółem
2021	242	649	-407
2022	231	552	-321
2023	372	862	-490
2024	177	454	-277

Źródło: dane Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Spadek przyrostu naturalnego pogłębia niekorzystną strukturę demograficzną i będzie determinował cele i zadania polityki społecznej dla miasta w przyszłych okresach.

II.2. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna odgrywa bardzo ważną rolę w funkcjonowaniu społeczności lokalnych, wpływając m.in. na jakość i warunki życia mieszkańców. Do infrastruktury społecznej zalicza się najczęściej urządzenia i instytucje świadczące usługi w zakresie oświaty i wychowania, upowszechniania kultury i sztuki, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury fizycznej, sportu, turystyki, wypoczynku i rekreacji, bezpieczeństwa, budownictwa mieszkalnego.

W skład mieszkaniowego zasobu Miasta w dniu 31 marca 2025 r. wchodziło 3 221 lokali mieszkalnych komunalnych, z czego 607 mieszkań było objętych najmem socjalnym. W dniu 28 kwietnia 2025 roku liczba wniosków osób oczekujących na uzyskanie lokalu z zasobu Miasta, spełniających kryteria określone w uchwale nr XVI/167/2019 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 28 października 2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Inowrocławia wynosiła 222. Natomiast dodatkowe 215 rodzin, które nie spełniają kryteriów określonych ww. uchwałą, oczekuje na możliwość uzyskania lokalu oddawanego w najem do remontu przez przyszłego najemcę.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi 34 mieszkania wspomagane, usytuowane w budynku przy ul. św. Ducha 90, które są formą wsparcia środowiskowego, sprowadzającą się do udzielenia pomocy osobom o ograniczonej samodzielności życiowej z powodu podeszłego wieku, niepełnosprawności, które potrzebują wsparcia w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie całodobowej opieki.

Placówki dziennej opieki nad osobami starszymi i z niepełnosprawnością oraz z niepełnosprawnością intelektualną, to Dom Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań”, który dysponuje 90 miejscami oraz Środowiskowy Dom Samopomocy z 45 miejscami.

Na terenie Inowrocławia jest 19 przedszkoli, w tym 15 niepublicznych oraz 15 szkół podstawowych, w tym 3 niepubliczne. Funkcjonuje 15 świetlic przyszkolnych i pozaszkolnych – 12 świetlic w szkołach publicznych, 2 w szkołach niepublicznych oraz 1 przy przedszkolu niepublicznym. Każda z tych placówek zapewnia dostęp do bogatej oferty dydaktycznej. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę. Baza dydaktyczna szkół jest systematycznie wzbogacana o nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i inne narzędzia do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Realizowane są także zajęcia dodatkowe. Bazę oświatową uzupełniają boiska sportowe przy szkołach, przystosowane do gry m.in. w piłkę nożną, ręczną, koszykówkę i siatkówkę. Z obiektów tych korzystają nie tylko uczniowie, ale także różne grupy sportowe oraz mieszkańcy miasta.

Osoby starsze mogą brać udział w zajęciach uniwersytetów III wieku działających w Inowrocławiu przy: Fundacji Ekspert Kujawy, Fundacji Bądźmy Razem – Łączymy Pokolenia oraz Wyższej Szkole Przedsiębiorczości im. Kazimierza Kujawskiego.

W mieście funkcjonują następujące obiekty sportowo-rekreacyjne: 3 pływalnie, 3 stadiony, 35 placów zabaw, teren rekreacyjny, 4 korty tenisowe. Ponadto do dyspozycji mieszkańców pozostaje park linowy, ścianka wspinaczkowa, skate park, 2 sale sportowe, 3 hale sportowe (w tym 1 należąca do Powiatu i 1 do Towarzystwa Sportowego „Sokół”), 9 siłowni zewnętrznych, 5 boisk orlik, 10 boisk.

Na terenie Inowrocławia znajduje się Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błazka i 8 placówek NZOZ (niepubliczny zakład opieki zdrowotnej).

II.3. Infrastruktura komunikacyjna

Inowrocław posiada korzystne położenie geograficzne. Układ drogowy na terenie Miasta tworzą:

- drogi krajowe: nr 25 łącząca Inowrocław z Bydgoszczą, nr 15 łącząca Inowrocław z Toruniem i Poznaniem,
- drogi wojewódzkie: nr 252 relacji Inowrocław-Włocławek, nr 251 relacji Wągrowiec-Żnin-Inowrocław, nr 400 relacji Latkowo-Więclawice,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Inowrocław stanowi ważny węzeł kolejowy, w którym krzyżuje się wiele linii (w tym o znaczeniu ogólnokrajowym). Przez Inowrocław i obszar gminy przebiegają linie łączące północ (Trójmiasto, Bydgoszcz, Olsztyn) z południową częścią kraju (Katowice, Chorzów, Wrocław) oraz te łączące zachód (Poznań, Szczecin) ze wschodem (Warszawa).

Od kilku lat zmniejsza się liczba połączeń Kujawsko-Pomorskiego Transportu Samochodowego, dawniej PKS. Ofertę uzupełniają lokalne firmy transportowe.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (MPK) zapewnia publiczny transport zbiorowy organizowany przez Miasto Inowrocław. Przedsiębiorstwo dysponuje 12 liniami komunikacyjnymi. Zakupu biletu autobusowego można dokonać elektronicznie za pomocą telefonu komórkowego i różnych systemów internetowych. W ten sam sposób można sprawdzić rozkład jazdy autobusów. Od czerwca 2025 roku dla mieszkańców Inowrocławia przejazdy komunikacją miejską są bezpłatne. Poza transportem MPK oferuje m.in. usługi stacji kontroli pojazdów i paliw.

II.4. Zasoby Miasta Inowrocławia w rozwiązywaniu problemów społecznych

II.4.1. Zasoby instytucjonalne

Miasto Inowrocław realizując koncepcję systemu pomocy społecznej za podstawę przyjmuje umożliwienie przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna stawia sobie za cel wsparcie osób w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Skuteczność działań społecznych jest uwarunkowana:

- kompleksowym podejściem do problemów społecznych,

- profesjonalizmem służb świadczących pomoc i współpracą międzyinstytucjonalną,
- szeroką dostępnością usług doradczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kompensacyjnych, interwencyjnych, pracy socjalnej itp.,
- różnorodnością oferty, m.in. całodobowej, dziennej,
- działalnością organizacji pozarządowych,
- wprowadzeniem i promowaniem innowacyjnych, systemowych rozwiązań pomocowych.

Na pomoc społeczną składają się zasoby ludzkie, instytucje i procedury służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Wszystko wymaga zorganizowanego, grupowego wysiłku – władz, samorządów lokalnych, instytucji powołanych do pomagania, środowiska lokalnego i rodziny.

Wśród instytucji w szczególny sposób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych należy wymienić: Urząd Miasta Inowrocławia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu, Dom Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań” w Inowrocławiu oraz organizacje pozarządowe.

II.4.1.1. Urząd Miasta Inowrocławia

Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia

- 1) wykonuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 2) wykonuje zadania wynikające z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 3) wykonuje zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 4) prowadzi postępowania w sprawie wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- 5) wykonuje zadania wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 6) realizuje zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia, w tym: współpracuje z zakładami opieki zdrowotnej, wspiera i inicjuje programy zdrowotne,
- 7) realizuje zadania wynikające z ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych,
- 8) prowadzi sprawy związane z udziałem Miasta w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrawiskowych RP,
- 9) wykonuje zadania, wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym: opracowuje program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, inicjuje i wspiera działania w zakresie zwalczania patologii społecznych, z zastrzeżeniem § 16 pkt 26 załącznika do Zarządzenia nr 195/2024 Prezydenta Miasta Inowrocławia z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Inowrocławia,
- 10) prowadzi nadzór nad działalnością żłobków, klubów dziecięcych oraz dziennych opiekunów w zakresie warunków świadczonej opieki oraz sprawuje kontrolę wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zgodnie z art. 22x ww. ustawy,
- 11) prowadzi rejestr żłobków i klubów dziecięcych działających w Inowrocławiu,
- 12) współpracuje ze Stanowiskiem ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,

- 13) prowadzi nadzór nad Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Domem Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań” w Inowrocławiu, Środowiskowym Domem Samopomocy w Inowrocławiu, Żłobkami Miejskimi, Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu.

Wydział Inwestycji, Dróg i Rozwoju Miasta

Zadania Referatu Inwestycji

- 1) nadzór i realizacja inwestycji miejskich oraz sprawowanie funkcji inwestora w stosunku do inwestycji finansowanych z budżetu Miasta,
- 2) opracowanie projektów planów finansowych oraz analiza możliwości pozyskiwania finansowania inwestycji z zewnętrznych źródeł,
- 3) przeprowadzanie przetargów na wykonywanie robót realizowanych inwestycji, prowadzenie nadzoru technicznego nad nimi.

Zadania Referatu Dróg

- 1) zarządzanie drogami gminnymi i wewnętrznymi będącymi własnością gminy,
- 2) monitorowanie realizacji zadań w zakresie bieżącego i zimowego utrzymania dróg i oznakowania,
- 3) koordynowanie robót w pasie drogowym,
- 4) prowadzenie spraw związanych z umieszczaniem w pasie drogowym reklam, urządzeń obcych, budową zjazdów,
- 5) prowadzenie ewidencji dróg gminnych i wewnętrznych,
- 6) kontrola stanu dróg, prowadzenie spraw związanych z konserwacją i kontrolą kanalizacji deszczowej,
- 7) współpraca m.in. ze Strażą Miejską oraz Policją w zakresie przestrzegania porządku na drogach zarządzanych przez Prezydenta oraz sprawowanie nadzoru nad Zakładem Robót Publicznych w zakresie strefy płatnego parkowania.

Zadania Referatu Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich

- 1) pozyskiwanie i uruchamianie środków finansowych w ramach funduszy pomocowych z Unii Europejskiej poprzez opracowywanie wniosków lub innych dokumentów potrzebnych do pozyskania tychże funduszy,
- 2) rozliczanie projektów, które uzyskały dofinansowanie oraz prowadzenie monitoringu realizacji projektów Miasta,
- 3) nadzór nad spółkami komunalnymi, monitorowanie i opracowywanie strategii rozwoju Miasta oraz lokalnego programu rewitalizacji,
- 4) realizacja zadań związanych z Inowrocławskim Budżetem Obywatelskim,
- 5) kompleksowa obsługa inwestorów oraz promocja gospodarcza Miasta.

Zadania Referatu Transportu

- 1) realizacja zadań wynikających z ustawy o transporcie drogowym,
- 2) obsługa administracyjna związana z przewozem osób taksówką,
- 3) udzielanie zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów na liniach komunikacyjnych na obszarze Miasta, prowadzenie kontroli tych przewoźników,
- 4) realizacja zadań wynikających z ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Wydział Gospodarki Lokalowej

- 1) wykonywanie zadań wynikających z przepisów dotyczących gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, w tym:

- a) opracowywanie założeń do wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy oraz wnioskowanie zmian wynikających z uwarunkowań realizacji tego programu,
- b) podejmowanie działań zmierzających do tworzenia mieszkaniowego zasobu gminy,
- c) gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy, w tym:
 - koordynacja działań w zakresie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy,
 - współpraca z Wydziałem Inwestycji, Dróg i Rozwoju Miasta w zakresie planowania remontów kapitalnych i bieżących, a także adaptacji pomieszczeń na cele mieszkaniowe,
 - prowadzenie spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków o uzyskanie lokalu z zasobu Miasta Inowrocławia oraz lokali do remontu,
 - prowadzenie spraw związanych z zawieraniem umowy najmu lokalu mieszkalnego, użytkowego, garażu i terenu, zamianą lokali, eksmisjami, wykwaterowaniem z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną na podstawie decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego,
- 2) opiniowanie wniosków z zakresu umarzania, ratalnej spłaty i odraczania terminu płatności zaległych należności z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych i użytkowych,
- 3) prowadzenie spraw dotyczących odpracowania zadłużenia z tytułu używania lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Miasta przez osoby będące w trudnej sytuacji materialnej.

Wydział Oświaty i Sportu

Zadania Referatu Oświaty

- 1) realizacja zadań określonych w przepisach prawa wynikających z obowiązku prowadzenia szkół i przedszkoli, w tym:
 - a) monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności szkół i przedszkoli w zakresie spraw administracyjno-organizacyjno-finansowych oraz sprawowanie nadzoru nad tymi jednostkami,
 - b) realizowanie systemu awansu zawodowego nauczycieli,
 - c) gospodarowanie środkami przeznaczonymi na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli,
 - d) realizacja projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej,
 - e) gospodarowanie środkami przeznaczonymi na pomoc zdrowotną dla nauczycieli,
 - f) udzielanie uczniom pomocy materialnej,
 - g) dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników,
 - h) prowadzenie Międzyzakładowej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej,
 - i) sprawowanie kontroli wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 21 i art. 22b ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zgodnie z art. 22x ww. ustawy,
- 2) prowadzenie ewidencji niepublicznych szkół i przedszkoli oraz udzielanie i rozliczanie dotacji,
- 3) wystawianie not obciążeniowych gminom, w których zamieszkują dzieci uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych na terenie Miasta,
- 4) współpraca z Kuratorium Oświaty, nauczycielskimi organizacjami związkowymi, uczelniami wyższymi, organizacjami, stowarzyszeniami, fundacjami i placówkami wychowania pozaszkolnego w zakresie wykonywania zadań oświatowych oraz w zakresie organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży,
- 5) prowadzenie spraw związanych ze spełnieniem obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki przez dzieci i młodzież,
- 6) prowadzenie spraw wynikających ze stosunku pracy kierowników nadzorowanych jednostek organizacyjnych oraz teczek ich akt osobowych,

- 7) nadzór nad Miejskim Zespołem Ekonomiczno-Administracyjnym Szkół w Inowrocławiu.

Zadania Referatu Sportu

- 1) realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej, w tym:
 - a) organizowanie i współorganizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych, w szczególności szkolnych rozgrywek sportowych i rekreacyjnych,
 - b) współpraca ze stowarzyszeniami i klubami sportowymi,
 - c) nadzór nad Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu,
 - d) prowadzenie działań organizacyjno-finansowych związanych z udzielaniem dotacji pozarządowym organizacjom sportowym,
- 2) prowadzenie spraw dotyczących wydawania zezwoleń na przeprowadzenie imprez masowych,
- 3) współpraca ze Stanowiskiem ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- 4) współpraca z Wydziałem Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej w zakresie przekazywania informacji do publikacji w środkach masowego przekazu,
- 5) udział w uroczystościach i imprezach organizowanych przez szkoły i przedszkola oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Inowrocławiu.

Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

Do zakresu działania tego Wydziału należy m.in.:

- 1) budowa i promowanie wizerunku Inowrocławia, jako miasta przyjaznego mieszkańcom i efektywnie zarządzanego,
- 2) realizacja polityki informacyjnej Urzędu poprzez:
 - a) informowanie mieszkańców o działaniach i zamierzeniach władz Miasta, organizowanie konferencji prasowych oraz współpraca z mediami,
 - b) analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych oraz publikacji internetowych oraz przygotowywanie odpowiednich wyjaśnień, sprostowań i odpowiedzi na polemiki,
- 3) tworzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej www.inowroclaw.pl oraz innych serwisów internetowych, a także zarządzanie oficjalnymi profilami Miasta w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, LinkedIn) oraz ich aktualizacja, prowadzenie i monitorowanie, w tym:
 - a) opracowywanie i publikacja treści, odpowiadanie na komentarze i wiadomości oraz interakcje z użytkownikami,
 - b) analiza wyników kampanii medialnych i promocyjnych oraz dostosowywanie strategii komunikacji do bieżących potrzeb,
- 4) wydawanie informatora urzędowego „Co słychać? Inowrocław”,
- 5) prowadzenie konsultacji społecznych projektów inicjowanych przez Miasto, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu,
- 6) analizowanie wyników badań, sondaży i konsultacji prowadzonych na terenie Miasta oraz aktywności w mediach społecznościowych, a także budowanie na tej podstawie skutecznej strategii komunikacji z mieszkańcami,
- 7) organizacja uroczystości o charakterze patriotycznym związanych ze świętami państwowymi i lokalnymi,
- 8) organizowanie oraz obejmowanie patronatem Prezydenta imprez promocyjnych,
- 9) udział w wystawach, festiwalach i targach, także we współpracy z organizacjami turystycznymi,
- 10) współpraca w zakresie kultury i promocji ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw, w szczególności w ramach Unii Europejskiej,

- 11) współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie planów, strategii i działań oraz przekazywanie w tym zakresie informacji do środków masowego przekazu,
- 12) realizacja zadań wynikających z obowiązku prowadzenia samorządowych instytucji kultury, ochrony dziedzictwa kulturowego i promocji amatorskiego ruchu artystycznego.

Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Inowrocławia odpowiedzialny jest m.in. za monitorowanie i koordynowanie bieżącej działalności podległych jednostek, wpisanych do rejestru instytucji kultury: Biblioteki Miejskiej im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu oraz Kujawskiego Centrum Kultury w Inowrocławiu.

Biblioteka Miejska im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu jest samorządową instytucją kultury służącą rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb czytelnich społeczeństwa oraz upowszechnianiu i rozwojowi kultury. W rejestrze instytucji kultury Miasta Inowrocławia widnieje pod numerem 1 i posiada osobowość prawną. Od 1 lipca 2019 roku Bibliotece Miejskiej im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu powierzono zadania biblioteki powiatowej.

Jednym z najważniejszych zadań w pracy ksiąźnicy jest nieustanne uaktualnianie i odnowa księgozbioru. Na bieżąco przystosowuje się opisy bibliograficzne zbiorów do najnowszych standardów wyznaczanych przez Bibliotekę Narodową tak, by jak najbardziej ułatwić zdobycie kompleksowej informacji odbiorcy ery cyfrowej. W miarę możliwości, Biblioteka zaspokaja potrzeby czytelników i stara się również popularyzować aktualne trendy w literaturze – nowych autorów i ich twórczość. W inowrocławskiej ksiąźnicy czytelnicy mogą korzystać bezpłatnie z dostępu do Internetu.

Biblioteka sukcesywnie rozszerza ofertę czytelniczą. Wraz z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Bydgoszczy oraz innymi bibliotekami, w ramach konsorcjum zawarła porozumienie w sprawie dostępu do dwóch baz książek elektronicznych na platformach ibuk.pl i Legimi. Z baz można korzystać w każdym miejscu i na dowolnym urządzeniu z dostępem do Internetu po pobraniu kodu dostępu w Bibliotece Głównej. W Czytelnii Biblioteki Głównej od października 2016 roku czytelnicy mają dostęp do cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA prowadzonej przez Bibliotekę Narodową, której zasób wynosi 3 789 830 książek i czasopism o tematyce naukowej i jest nieustannie powiększany.

W Bibliotece prowadzona jest strona internetowa www.jan-kasprowicz.bmino.pl, na której użytkownicy mogą znaleźć informacje o Bibliotece Miejskiej, oferowanych usługach oraz organizowanych spotkaniach, imprezach i konkursach. Na stronie internetowej funkcjonuje katalog on-line z bazą katalogową Biblioteki. W 2011 roku uruchomiono Inowrocławską Bibliotekę Cyfrową systematycznie powiększaną o czasopisma i materiały regionalne, w której obecnie znajduje się 10 206 obiektów, natomiast łączna liczba wszystkich zdigitalizowanych obiektów to 18 202.

Oferta kulturalna i edukacyjna Biblioteki Miejskiej realizowana jest zarówno w formie tradycyjnej oraz on-line, głównie na bibliotecznych profilach społecznościowych. Od 2014 roku Biblioteka Miejska ma swój profil na portalu społecznościowym Facebook, a od 2019 roku na portalu X (dawniej Twitterze) i Instagramie, na których na bieżąco umieszczane są wszelkie informacje dotyczące działalności. Biblioteka Miejska współpracuje z lokalnymi i regionalnymi mediami, które na bieżąco informują o imprezach organizowanych w Bibliotece.

Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu jest samorządową instytucją kultury wpisaną do rejestru instytucji kultury Miasta Inowrocławia i posiadającą osobowość prawną.

Celem Kujawskiego Centrum Kultury w Inowrocławiu jest działanie na rzecz mieszkańców miasta i okolic w zakresie upowszechniania kultury poprzez przygotowanie różnych grup

odbiorców do twórczego i aktywnego udziału w życiu kulturalnym oraz realizację zadań w zakresie wychowania przez sztukę. Działalność merytoryczna Kujawskiego Centrum Kultury w Inowrocławiu przejawia się w różnorodnych formach, obejmując edukację kulturalną oraz wychowanie przez sztukę, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr kultury, dziejów miasta i Kujaw oraz prezentację wybitnych postaci związanych z miastem i regionem. Zakres działalności Kujawskiego Centrum Kultury w Inowrocławiu obejmuje inicjowanie działań artystycznych i kulturalnych oraz różnych form spędzania czasu wolnego, prezentację i promocję twórczości profesjonalnej oraz amatorskiego ruchu artystycznego, a także współpracę z innymi podmiotami w zakresie organizowania przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, patriotycznym i społecznym.

Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu prowadzi działalność w następujących obiektach: Teatr Miejski, Niebieska Kamienica, Informacja Turystyczno-Kulturalna, Teatr Letni, muszla koncertowa w Parku Solankowym. Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu prowadzi Galerię Miejską i Galerię Tymczasem, w których odbywają się cykliczne wystawy twórców, a także Instytut Prymasa Józefa Glempa, Stałą Wystawę Solnictwa i Wystawę Archeologiczną „Askaukalis” oraz następujące koła i sekcje zainteresowań: sekcja teatralna – Inowrocławski Teatr Otwarty, sekcja muzyczna – Studio Piosenki KCK, sekcja taneczna – Studio Tańca Ready To Dance, sekcja plastyczna dla dzieci oraz odrębna dla dorosłych, sekcja rysunku i malarstwa, sekcja modelarska.

Informacja Turystyczno-Kulturalna oprócz promowania Inowrocławia pod względem turystycznym, pełni funkcję informacyjną dla wszystkich zainteresowanych ofertą kulturalną. W ramach działalności prowadzona jest również sprzedaż książek turystycznych oraz rękodzieła w ramach Komisu Artystycznego.

Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej w kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odgrywa rolę pośrednią. Działania, które podejmuje, nie mają charakteru interwencyjnego, jednak istotnie wspierają budowanie spójności społecznej oraz przeciwdziałają wykluczeniu poprzez promocję pozytywnych postaw i wartości społecznych. Wspólnie z innymi jednostkami organizuje wydarzenia kulturalne integrujące różne grupy społeczne m.in. osoby starsze, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami czy mniejszości narodowe.

Ponadto prowadzi działania animacyjne w przestrzeni publicznej, takie jak festiwale, pikniki czy wydarzenia plenerowe, które sprzyjają budowaniu relacji międzyludzkich i wzmacniają lokalne więzi społeczne.

Poprzez kampanie społeczne, promocję pozytywnych wzorców oraz inicjowanie dialogu z mieszkańcami, Wydział wspiera rozwój świadomej i zaangażowanej wspólnoty lokalnej. Dbą również o zwiększenie dostępności informacji – w szczególności dla osób zagrożonych wykluczeniem – m.in. poprzez przygotowywanie materiałów w różnych językach oraz zapewnienie tłumaczeń.

Stanowisko ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Do zadań tego Stanowiska należy:

- realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, polegająca na przygotowaniu procedury konkursowej, ocenie ofert oraz wsparciu finansowym podmiotów trzeciego sektora,

- prowadzenie indywidualnych konsultacji dotyczących możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, składania ofert w konkursach, a także w trybie pozakonkursowym oraz innych sprawach dotyczących organizacji pozarządowych,
- współpraca z Miejską Radą Seniorów w zakresie organizacji posiedzeń Rady, przygotowania wydarzeń inicjowanych przez radnych seniorów, przeprowadzania wyborów do Miejskiej Rady Seniorów, a także indywidualnych spraw dotyczących środowisk senioralnych,
- współpraca z Młodzieżową Radą Miejską Inowrocławia,
- reprezentowanie Miasta Inowrocław w strukturach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Inowrocław, realizującego Lokalną Strategię Rozwoju Miasta na lata 2021-2027 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

II.4.1.2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują m.in.:

- 1) koordynowanie, inicjowanie i realizowanie form świadczeń wspierających na rzecz mieszkańców miasta przede wszystkim:
 - a) diagnostykę potrzeb społecznych oraz ich przedkładanie Radzie Miejskiej,
 - b) wspieranie osób i rodzin zgodnie z rozpoznanymi indywidualnymi potrzebami, w szczególności przez:
 - świadczenia pieniężne,
 - usługi opiekuńcze, w tym gospodarcze, pielęgnacyjne, specjalistyczne dla dorosłych i dzieci w miejscu zamieszkania,
 - organizowanie pobytu w dziennych ośrodkach wsparcia,
 - kierowanie do domów pomocy społecznej,
 - prowadzenie mieszkań szczególnego przeznaczenia,
 - pracę socjalną;
- 2) podejmowanie działań tworzących warunki do rozwiązywania problemów społecznych, ograniczających patologię społeczną przez:
 - a) pracę z rodziną mającą trudności z samodzielnym wypełnianiem przynależnych jej ról szczególnie wobec osób zależnych, a więc dzieci i osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami,
 - b) eliminowanie przemocy domowej,
 - c) aktywizację społeczną osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem z różnych przyczyn,
 - d) szeroką współpracę z wszystkimi podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, w tym: wydziałami Urzędu Miasta Inowrocławia, jednostkami im podległymi, Starostwem Powiatowym w Inowrocławiu, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu, Powiatowym Urzędem Pracy w Inowrocławiu, Komendą Powiatową Policji w Inowrocławiu, sądami i zespołami kuratorskimi służby sądowej, placówkami leczenia rodzinnego, specjalistycznego, organami emerytalno-rentowymi oraz szpitalami, placówkami oświatowymi, klubami, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi oraz wieloma innymi.

Rozpoznawaniem indywidualnych sytuacji osób i rodzin, ich funkcjonowaniem zajmuje się 27 pracowników socjalnych, mających swe siedziby w Terenowych Zespołach Pracy Socjalnej w 6 punktach miasta, wspieranych przez zespół ds. rodziny i interwencji socjalnych, wspomaganych przez konsultantów: pedagoga, psychologa i prawnika.

Obsługą administracyjną świadczeń pomocowych, dodatków mieszkaniowych i innych zadań zajmuje się 20-osobowy zespół, obejmujący sekcję świadczeń, księgowość, wieloosobowe stanowisko ds. dodatków mieszkaniowych, stanowisko ds. bezdomności, stanowisko ds. pomocy instytucjonalnej dziennych ośrodków wsparcia oraz mieszkań wspomaganych. Zespół zajmujący się analizą i sprawozdawczością, a także planowaniem działań projektowych kierowanych do mieszkańców Inowrocławia, ich nadzorowaniem i zarządzaniem nimi liczy 3 osoby. Praca z rodziną, której funkcje opiekuńczo-wychowawcze są zaburzone, prowadzona jest przez 6 asystentów.

Największą grupę zatrudnionych stanowią opiekunki, wykonujące usługi gospodarcze, pielęgnacyjne oraz specjalistyczne w miejscu zamieszkania usługobiorców. Aktualnie usługi opiekuńcze wykonuje 104 pracowników. Organizacją i świadczeniem usług na rzecz osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji zajmuje się Dział Usług Opiekuńczych. Adresatami usług opiekuńczych są osoby starsze, z niepełnosprawnościami, przewlekle chore o ograniczonej możliwości samodzielnej egzystencji. Świadczenia usług specjalistycznych obejmują osoby dorosłe i dzieci mające problemy ze zdrowiem psychicznym, przy czym dla dzieci świadczone są przez podmioty zewnętrzne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu prowadzi mieszkania wspomagane. Pobyt w nich przyznaje się decyzją administracyjną osobom w podeszłym wieku, osobom z niepełnosprawnościami, samotnym lub chorym, które potrzebują wsparcia w codziennym życiu. W budynku przy ul. św. Ducha 90 są wydzielone 34 takie mieszkania oraz pomieszczenie integracyjne wraz z zapleczem, służące organizowaniu spotkań ze współmieszkańcami i osobami odwiedzającymi. Stanowią one formę wsparcia, zapewniającą warunki dla w miarę samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji z lokalną społecznością, ułatwiają też organizowanie pomocy usługowej dostosowanej do indywidualnych potrzeb.

W mieszkaniach, o których mowa, są 43 miejsca gwarantujące całodobowy pobyt.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczania w domu pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Ośrodek współfinansuje pobyt mieszkańcom Inowrocławia w domach pomocy społecznej różnego typu.

W strukturze organizacyjnej Ośrodka wydzielone jest jednoosobowe stanowisko ds. bezdomności. Ośrodek współpracuje ze schroniskami dla osób bezdomnych na terenie całego kraju. Osobom bezdomnym udzielana jest pomoc w formie wsparcia materialnego oraz pracy socjalnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu zapewnia również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

II.4.1.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu to ośrodek wsparcia dziennego pobytu, który realizuje zadania zlecone gminie w zakresie świadczenia usług opiekuńczych. Placówka oferuje bezpłatną pomoc dla osób pełnoletnich z zaburzeniami psychicznymi,

z niepełnosprawnością intelektualną oraz innymi przewlekłymi zaburzeniami czynności psychicznych. Liczba miejsc statutowych wynosi 45.

Placówka świadczy usługi w ramach zajęć indywidualnych, jak i grupowych treningów w tym: treningów umiejętności społecznych, komunikacyjnych, rozwoju emocjonalnego, arteterapii, ergoterapii, socjoterapii. Zajęcia terapeutyczne polegają na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Działania na rzecz uczestników realizowane są w następujących obszarach wsparcia:

- 1) podstawowych potrzeb bytowych m.in.: gorący posiłek, trening finansowy, higieny i dbałości o wygląd zewnętrzny,
- 2) rehabilitacji ruchowej w pracowni terapii ruchowej oraz poza placówką (terapia indywidualna i grupowa, gry zespołowe, rekreacja, zajęcia przygotowujące do paraolimpiad i turniejów sportowych, zajęcia na basenie),
- 3) psychologicznej konsultacji indywidualnej oraz grupowych treningów,
- 4) odkrywania i rozwijania potencjalnych umiejętności poprzez prowadzenie terapii zajęciowej w pracowniach: komputerowo-edukacyjnej, krawiecko-rękodzielniczej, modelarsko-stolarskiej, plastyczno-technicznej, porządkowo-gospodarczej, kulinarnej, w świetlicy, w pokoju wyciszeń i konsultacyjnym,
- 5) rozwoju kultury oraz organizacji czasu wolnego (wystawy, przedstawienia, spacer, wycieczki krajoznawcze).

Pracę z uczestnikami prowadzi wykwalifikowana i doświadczona kadra zatrudniona na stanowiskach: psycholog, pedagog, fizjoterapeuta, terapeuci zajęciowi, instruktorzy terapii zajęciowej i opiekun medyczny, którzy wraz z kierownikiem placówki tworzą Zespół wspierająco-aktywizujący.

Pomoc kierowana jest także do rodzin osób korzystających z usług ośrodka. Potrzebującym udzielane jest codzienne wsparcie w formie konsultacji indywidualnych, psychoedukacji, współpracy w procesie terapeutycznym.

Ośrodek oferuje również możliwość udziału w zajęciach klubowych. Terapia w tej formie przeznaczona jest dla osób, które oczekują na uczestnictwo w zajęciach lub pozostających w kontakcie z Domem po zakończonym pobycie. Klubowicz korzysta z oferty placówki (z wyłączeniem treningu kulinarnego) w wyznaczonych dniach i godzinach zgodnie ze złożonym oświadczeniem. Zasady korzystania z zajęć określa regulamin.

II.4.1.4. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu realizuje zadania własne gminy określone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wskazane zadania własne gminy realizowane są w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Głównym celem działalności Ośrodka jest zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych poprzez podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców (w szczególności dzieci i młodzieży) na temat szkodliwości ich stosowania, a także ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych oraz zaburzeń życia rodzinnego, będących następstwem używania substancji psychoaktywnych.

W strukturze Ośrodka występują następujące komórki organizacyjne:

- Zespół finansowo-księgowy i administracji,
- Pracownia Lokalnych Badań Społecznych,
- Zespół terapeutyczny, profilaktyki problemowej i szkoleń,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemami uzależnień i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne: „Motylek”, „Świetlik”, „Kasztanek”, „Tygrysek”.

Poza osobami uzależnionymi i zagrożonymi uzależnieniem, adresatami działań realizowanych przez Ośrodek są dorośli członkowie rodzin obciążonych problemami wynikającymi z używania substancji psychoaktywnych przez ich bliskich lub ich uzależnienia, w tym osoby będące z osobą nadużywającą lub uzależnioną w bliskiej relacji, której konsekwencją jest tzw. współuzależnienie oraz osoby doświadczające problemów w dorosłym życiu z powodu wychowywania się w rodzinie z problemem alkoholowym – osoby z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików.

W Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień osoby doświadczające przemocy domowej uzyskują informacje m.in. na temat mechanizmów przemocy, miejsc pomocy, obowiązujących procedur i przepisów prawa. Sprawcy przemocy poznają konsekwencje jej stosowania oraz uczą się radzenia sobie ze złością i agresją. Oferta Ośrodka skierowana jest także do młodzieży w kryzysie dojrzewania, w tym uzależnionej lub zagrożonej uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i zachowań, z zaburzeniami nastroju, depresją, zaburzeniami jedzenia i dokonującej samookaleczeń. Programy adresowane do młodzieży uwzględniają specyfikę wieku rozwojowego oraz poczucie przynależności i uczestniczenie młodzieży w grupach rówieśniczych. Udzielana jest także pomoc rodzinom i parom w kryzysie niezwiązanym z uzależnieniem.

Dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych (w których występują także problemy uzależnień lub przemocy domowej), zaniedbane wychowawczo, narażone na podejmowanie zachowań ryzykownych objęte są programem opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym w świetlicach socjoterapeutycznych.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu.

II.4.1.5. Dom Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań” w Inowrocławiu

Przedmiotem podstawowej działalności Domu Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań” w Inowrocławiu jest zapewnienie dziennego pobytu, w tym posiłków, usług opiekuńczych, a w miarę możliwości również specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również świadczeń rekreacyjno-kulturalnych oraz edukacyjnych.

Dom jest gminną jednostką organizacyjną prowadzoną w formie jednostki budżetowej, ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb.

Główna siedziba Domu Dziennego Pobytu „Życzliwa Przystań” w Inowrocławiu zlokalizowana jest w centrum osiedla mieszkaniowego „Rąbin” przy ul. Stanisława Wachowiaka 6 w Inowrocławiu na parterze budynku mieszkalnego wielokondygnacyjnego, natomiast Filia

Domu zlokalizowana jest na osiedlu „Piastowskim”, w wydzielonej części parteru budynku Żłobka Miejskiego „Maja” przy ul. Władysława Łokietka 12.

Dom zapewnia dzienny pobyt od godz. 7.00 do godz. 15.00, w trakcie pobytu podopieczni zapewnione mają trzy posiłki (śniadanie, obiad i kolację „na wynos”).

Do Domu Dziennego Pobytu kierowane są osoby na podstawie decyzji administracyjnych wydawanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Odpłatność za pobyt uzależniona jest od wysokości posiadanego dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Odpłatność za pobyt w Domu ponoszona jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania podopiecznego w danym roku budżetowym.

W Domu Dziennego Pobytu zatrudnieni instruktorzy do spraw kulturalno-oświatowych i opieki organizują zajęcia terapeutyczne, rehabilitacyjne oraz edukacyjne, które sprzyjają aktywności fizycznej i umysłowej. Dzięki temu osoby starsze, samotne i z niepełnosprawnością mogą rozwijać swoje umiejętności, nawiązywać nowe znajomości i czuć się częścią społeczności, mogą liczyć na wsparcie emocjonalne oraz towarzystwo, co jest szczególnie ważne dla osób samotnych.

Dom Dziennego Pobytu nie tylko zapewnia fachową opiekę, ale także stwarza przestrzeń, w której osoby te mogą czuć się doceniane i wysłuchane. Współpraca z rodzinami oraz innymi instytucjami umożliwia kompleksowe podejście do potrzeb tych osób, co przekłada się na ich lepsze samopoczucie oraz większą samodzielność. Dom Dziennego Pobytu stanowi nieocenione wsparcie w opiece nad najbardziej potrzebującymi członkami naszej społeczności, przyczyniając się do ich godnego i aktywnego życia.

Podstawowe informacje dotyczące działalności Domu na bieżąco zamieszczane są na Facebooku Domu Dziennego Pobytu.

II.4.1.6. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej

Przy Sądzie Rejonowym w Inowrocławiu funkcjonują dwa Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej:

- I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych, w którym pracuje 15 kuratorów zawodowych,
- II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich, w którym pracuje 11 kuratorów zawodowych.

Kuratorzy zawodowi współpracują z kuratorami społecznymi.

II.4.1.7. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

Realizuje ustawowe zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego przez zapobieganie i zwalczanie przestępczości, w tym dotyczącej przemocy domowej. Uczestniczy wspólnie z innymi podmiotami w przedsięwzięciach szeroko rozumianej profilaktyki społecznej, uwzględniającej aspekty uzależnień od alkoholu i innych substancji zmieniających świadomość.

II.4.1.8. Komenda Straży Miejskiej Inowrocławia

Straż Miejska podejmuje interwencje związane głównie z: pilnowaniem porządku w miejscach publicznych, ochroną obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej, pomocą osobom bezdomnym, obsługą monitoringu miejskiego, przeprowadzaniem kontroli pod kątem spalania odpadów. Współpracuje z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania zdrowia i życia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych, a także podejmuje interwencje związane z pomocą zwierzętom. Strażnicy inicjują i uczestniczą w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

II.4.2. Organizacje pozarządowe

Zadania pomocy społecznej w mieście Inowrocław realizowane są przez organy administracji rządowej i samorządowej współpracujące w tym zakresie z organizacjami społecznymi, kościołami, fundacjami i stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

W Inowrocławiu funkcjonują liczne organizacje pozarządowe podejmujące działania mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych. Organizacje pozarządowe, obok publicznego i prywatnego, stanowią trzeci sektor społeczeństwa. Ich zaletą jest to, że działają tam, gdzie nie docierają instytucje publiczne. W związku z tym ogromnego znaczenia nabiera potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta jest fundamentem współczesnego społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje pozarządowe są dla samorządu terytorialnego partnerem na kilku płaszczyznach:

- szybko i doskonale identyfikują powstające problemy społeczne, jednocześnie w sposób profesjonalny próbują im zaradzić,
- są bezpośrednimi reprezentantami społeczności, wyrazicielami dążeń i potrzeb obywateli,
- świadczą bezpośrednią pomoc oraz posiadają znaczny potencjał doświadczenia i wiedzy, mogą być doskonałymi wykonawcami zadań publicznych zleconych przez samorząd,
- stanowią źródło nowatorskich sposobów rozwiązywania problemów społecznych, dzięki uważnej obserwacji pewnych grup społeczeństwa, które znajdują się pod ich opieką.

Miasto Inowrocław co roku w drodze uchwały przyjmuje roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Uchwała ta określa zasady współpracy Miasta z podmiotami trzeciego sektora. Program przewiduje również wsparcie finansowe na realizację zadań publicznych. Pośród obszarów współpracy z organizacjami pozarządowymi można wymienić również szeroko rozumianą pomoc społeczną, działalność na rzecz emerytów i rencistów czy też działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Dotacje na realizację zadań publicznych oraz ochrony i promocji zdrowia skierowanych do inowrocławskich rodzin i osób potrzebujących przyznawane są w trybie otwartych konkursów ofert.

Pośród priorytetowych zadań dofinansowanych bądź w pełni sfinansowanych przez Miasto, związanych z działalnością na rzecz rodzin i osób potrzebujących z zakresu pomocy społecznej można wymienić m.in.:

- 1) prowadzenie Schroniska dla bezdomnych mężczyzn przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta, w tym ogrzewalni dla osób bezdomnych,
- 2) prowadzenie magazynu mebli i odzieży przez Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- 3) prowadzenie „Banku żywności” przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta,

- 4) „Przewóz transportem żywności współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym dla najuboższych mieszkańców miasta Inowrocławia oraz zabezpieczenie żywności w magazynie centralnym” przez Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Ponadto Miasto dofinansowało organizacje, projekty i zadania w zakresie promocji i ochrony zdrowia skierowane do mieszkańców Inowrocławia:

- 1) akcja profilaktyczna „Patrzac w przyszłość – pamiętaj o zdrowiu” – Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Flandria,
- 2) „Wieloprofilowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie i ruchowo i/lub z zaburzeniami emocjonalnymi-2024 rok” – Inowrocławskie Stowarzyszenie Bezpieczna Przysiań,
- 3) „Z Polskim Czerwonym Krzyżem od potrzeb do działania”, Kujawsko-Pomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, ul. Warmińskiego 10 Bydgoszcz, Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża,
- 4) wspieranie zadania publicznego w zakresie ochrony i promocji zdrowia 2024 – Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Inowrocławiu,
- 5) „Kolejny Krok” – wsparcie dla osób uzależnionych oraz ich rodzin – Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Twoja Szansa”,
- 6) „Klub Abstynenta” w Inowrocławiu, pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom oraz promocja trzeźwego stylu życia w społeczności lokalnej,
- 7) rehabilitacja i integracja kobiet po leczeniu raka piersi – Inowrocławskie Stowarzyszenie Amazonki,
- 8) „Razem z Cuiavią dbamy o zdrowie naszych Seniorów” – Klub Sportowy Cuiavia,
- 9) „Moje zdrowie – moja Siła! II edycja” – Fundacja Ekspert-Kujawy,
- 10) działalność nieodpłatna pożytku publicznego – rehabilitacja społeczna, kultura, sport, turystyka – Polski Związek Niewidomych, Okręg Kujawsko-Pomorski, Koło Powiatowe Inowrocław,
- 11) pomoc materialna oraz edukacyjna dla członków Miejskiego Koła Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Inowrocławiu,
- 12) organizacja warsztatów prewencji depresji oraz samookaleczania „Poznaj depresję, poznaj siebie” dla uczniów oraz rodziców szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Inowrocławiu przeprowadzonych przez Fundację Life Balance,
- 13) „O depresji bez presji. Profilaktyka zdrowia psychicznego” – Fundacja uWAŻNI,
- 14) rehabilitacja społeczna osób z wadą słuchu – Polski Związek Głuchych, Oddział Kujawsko-Pomorski w Bydgoszczy,
- 15) „Najcenniejsze jest zdrowie” – promowanie zdrowego stylu życia na terenie Miasta Inowrocławia wśród młodych oraz dorosłych, osób z niepełnosprawnością, podopiecznych placówki Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej.

III. Charakterystyka wiodących problemów i zagrożeń społecznych

W części poświęconej charakterystyce wiodących problemów i zagrożeń społecznych w Inowrocławiu zostaną przedstawione wyniki badania przeprowadzonego wśród mieszkańców Miasta w kwietniu 2025 roku oraz dane statystyczne z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, dotyczące udzielanej pomocy ze względu na wybrane przyczyny problemów. Diagnoza w oparciu o zgromadzony materiał empiryczny posłuży określeniu działań

ukierunkowanych na profilaktykę oraz ograniczenie i likwidowanie stanów dysfunkcyjnych w lokalnej społeczności.

III.1. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Inowrocławia

Informacje o badaniu

Celem badania było uzyskanie informacji na temat percepcji lokalnych problemów społecznych przez mieszkańców Inowrocławia – czy dostrzegają problemy i jeżeli tak, które uważają za najistotniejsze w skali lokalnej.

W badaniu wzięła udział wymagana liczba osób. W doborze próby badawczej nie zastosowano procedur losowania – uczestnicy dobrowolnie zdecydowali się wypełnić kwestionariusze papierowe udostępnione w Urzędzie Miasta Inowrocławia i w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Inowrocławiu oraz kwestionariusze internetowe umieszczone na stronach internetowych i w mediach społecznościowych jednostek organizacyjnych Miasta Inowrocławia.

Wyniki uzyskane w próbie badawczej nie zostaną uogólnione na całą populację, ponieważ nie zapewniono każdej jednostce z populacji takich samych szans na znalezienie się w próbie i nie odzwierciedlono w niej rzeczywistych proporcji z populacji ogólnej (cecha demograficzna – płeć).

Badanie przeprowadzono w formie ankiety audytoryjnej. Respondenci otrzymali kwestionariusz zawierający 12 pytań zamkniętych oraz 4 pytania otwarte.

Dokonano analizy ilościowej zebranego materiału.

Wskaźniki procentowe obliczano odnosząc liczbę osób udzielających określonej odpowiedzi do całkowitej liczebności badanej grupy, wraz z brakami danych. Ewentualne dysproporcje (gdy suma \neq 100%) związane są z zaokrągleniem do pierwszego miejsca po przecinku lub dotyczą odpowiedzi na pytania wielokrotnego wyboru.

Informacje o uczestnikach badania

W badaniu wzięło udział 717 mieszkańców Inowrocławia:

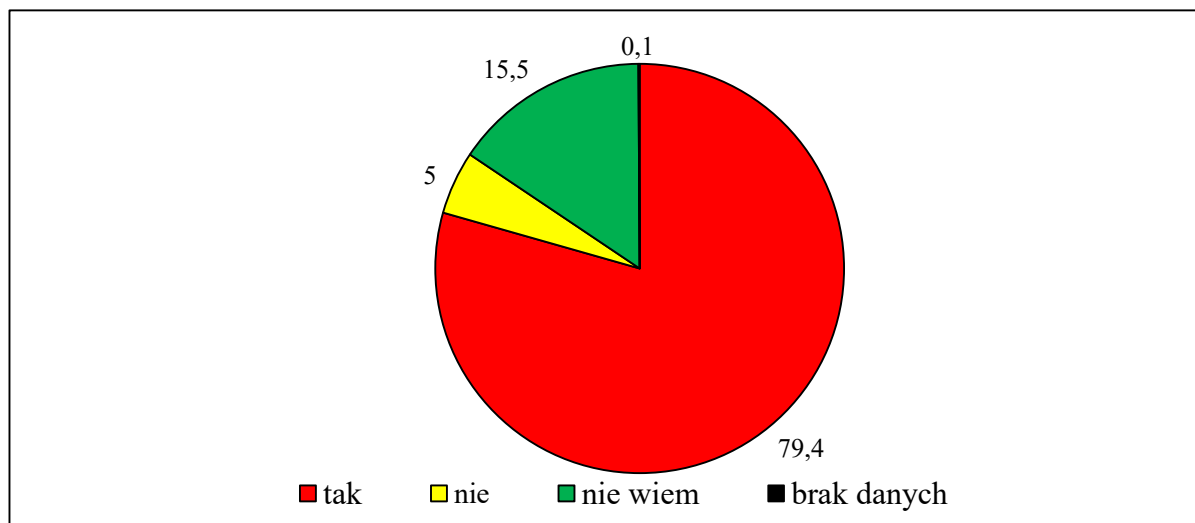
- 31,7% ogółu badanych stanowią mężczyźni, 65% kobiety, 1,7% osoby niebinarne, 1% osoby określające siebie jako żadna z wyżej wymienionych grup (0,7% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o płeć);
- 12% ogółu badanych stanowią osoby w wieku 18-29 lat, 21,6% w wieku 30-39 lat, 26,9% w wieku 40-49 lat, 21,5% w wieku 50-59 lat, 17,9% w wieku 60 i więcej lat (0,1% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o wiek);
- 7,7% ogółu badanych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, 2,5% gimnazjalnym, 15,6% zasadniczym branżowym/zasadniczym zawodowym, 37,7% średnim branżowym/średnim, natomiast 36,0% wyższym (0,6% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o wykształcenie).

Analiza ilościowa odpowiedzi respondentów na pytania zawarte w kwestionariuszu

1. Hierarchizacja w kontekście doniosłości lokalnych problemów społecznych

79,4% uczestników badania dostrzega problemy społeczne na terenie miasta, 5% jest przeciwnego zdania, natomiast 15,5% nie ma zdania w tej kwestii (1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na pytanie dotyczące występowania problemów społecznych w Inowrocławiu). Szczegółowe wyniki przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Czy w Inowrocławiu występują problemy społeczne?

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

Respondentów poproszono o wskazanie pięciu, w ich opinii, bardzo ważnych w skali lokalnej problemów społecznych spośród wymienionych w kwestionariuszu. W poniższej tabeli przedstawiono najczęściej wskazywane odpowiedzi.

Tabela 3. Najistotniejsze lokalne problemy społeczne (w procentach)

Lp.	Problem społeczny	Respondenci, którzy wskazali problem jako 1 z 5, ich zdaniem, bardzo ważnych w skali lokalnej
1.	Bezrobocie	53,4
2.	Starzenie się lokalnej społeczności	38,4
3.	Słabo rozwinięte życie kulturalne	35,2
4.	Niezaradność życiowa	34,6
5.	Bezdomność	29,2
6.	Przemoc	27,2
7.	Migracje społeczne	24,8
8.	Trudna sytuacja materialna	24,8
9.	Brak umiejętności w sferze opiekuńczo-wychowawczej	23,7

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

0,3% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

W 2025 roku, podobnie jak w 2015 roku, bezrobocie jest oceniane jako najbardziej dotkliwy lokalny problem społeczny. W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w 2015 roku respondenci częściej wskazują starzenie się lokalnej społeczności, natomiast rzadziej bezdomność i trudną sytuację materialną.

2. Przyczyny lokalnych problemów społecznych

Respondentom przedstawiono listę wybranych przyczyn problemów społecznych z prośbą o wskazanie pięciu, w ich opinii, bardzo ważnych w skali lokalnej.

W poniższej tabeli umieszczono najczęściej wskazywane odpowiedzi.

Tabela 4. Najistotniejsze przyczyny lokalnych problemów społecznych (w procentach)

Lp.	Przyczyna lokalnych problemów społecznych	Respondenci, którzy wskazali przyczynę jako 1 z 5, ich zdaniem, bardzo ważnych w skali lokalnej
1.	Brak miejsc pracy	59,7
2.	Trudna sytuacja materialna	42,4
3.	Brak aktywności lokalnej	39,2
4.	Rozpad więzi rodzinnych/partnerskich	38,1
5.	Brak więzi lokalnych	31,2
6.	Niepełnosprawność	28,0
7.	Ubóstwo	27,3
8.	Długotrwała lub ciężka choroba	23,9
9.	Słaba jakość i/lub niski poziom wykształcenia	23,6

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

1,3% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

Ranking czterech najistotniejszych w opinii respondentów przyczyn lokalnych problemów społecznych nie różni się od wyników uzyskanych w 2015 roku: brak miejsc pracy i trudna sytuacja materialna nadal zajmują w nim pierwsze i drugie miejsce, natomiast liczba uczestników badania, którzy wskazali brak aktywności lokalnej i rozpad więzi rodzinnych / partnerskich jest bardzo zbliżona (odpowiednio: 281 osób i 273 osoby).

3. Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież, osoby starsze, rodzinę i osoby z niepełnosprawnościami

Respondentów zapytano o negatywne zjawiska, które dostrzegają w swoim otoczeniu. Poniższe tabele przedstawiają kategorie najczęściej wybierane przez uczestników badania:

- a) negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież

Tabela 5. Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali zjawisko jako 1 z 5 dostrzeganych w ich otoczeniu
1.	Bezczyne spędzanie czasu wolnego	67,1
2.	Brak kontroli rodziców	63,0
3.	Brak wsparcia rodziców	49,5
4.	Przemoc rówieśnicza	48,7
5.	Używanie alkoholu	37,0
6.	Demoralizacja	34,6
7.	Używanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	32,8
8.	Przemoc domowa	26,6
9.	Trudna sytuacja materialna	25,4

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

3,1% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

Najwięcej uczestników badania przeprowadzonego w 2025 roku, podobnie jak respondenci z 2015 roku, deklaruje, że w swoim otoczeniu dostrzegają beczynne spędzanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież, brak kontroli i wsparcia rodziców oraz przemoc rówieśniczą. Rzadziej wskazują używanie alkoholu.

b) negatywne zjawiska dotyczące osoby starsze

Tabela 6. Negatywne zjawiska dotyczące osoby starsze najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali zjawisko jako 1 z 5 dostrzeganych w ich otoczeniu
1.	Samotność	82,0
2.	Stan zdrowia	73,5
3.	Brak opieki ze strony rodziny	66,8
4.	Trudna sytuacja materialna	60,4
5.	Niezaradność życiowa	49,2
6.	Brak dostępności	43,0
7.	Ubóstwo	26,9

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

3,1% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

Największa liczba respondentów deklaruje, że negatywnym zjawiskiem, które dostrzegają w swoim otoczeniu, dotyczącym osoby starsze, jest samotność. Większość wskazuje także stan zdrowia, brak opieki ze strony rodziny oraz trudną sytuację materialną – podobnie jak uczestnicy badania ankietowego w 2015 roku.

c) negatywne zjawiska dotyczące rodzinę

Tabela 7. Negatywne zjawiska dotyczące rodzinę najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali zjawisko jako 1 z 5 dostrzeganych w ich otoczeniu
1.	Bezrobocie	56,1
2.	Rozpad więzi emocjonalnych	54,5
3.	Trudna sytuacja materialna	51,6
4.	Używanie alkoholu	51,0
5.	Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza	49,2
6.	Emigracja zarobkowa	46,2
7.	Przemoc domowa	40,6
8.	Stan zdrowia	29,6
9.	Ubóstwo	22,6

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

3,2% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

W opinii uczestników badania negatywnym zjawiskiem najczęściej dotyczącym rodziny w ich otoczeniu jest bezrobocie. Ponad połowa respondentów wskazuje również trudną sytuację materialną, niewielu mniej – emigrację zarobkową. Uczestnicy badania dostrzegają także rozpad

więzi emocjonalnych. Podobnie jak w 2015 roku, duża grupa respondentów zwraca uwagę na używanie alkoholu i przemoc domową.

- d) negatywne zjawiska dotyczące osoby z niepełnosprawnościami

Tabela 8. Negatywne zjawiska dotyczące osoby z niepełnosprawnościami najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)

Lp.	Zjawisko	Respondenci, którzy wskazali zjawisko jako 1 z 5 dostrzeganych w ich otoczeniu
1.	Samotność	69,9
2.	Brak akceptacji w środowisku lokalnym	55,0
3.	Trudny dostęp do usług leczniczych	55,0
4.	Niezaradność życiowa	54,8
5.	Sytuacja materialna	51,6
6.	Brak dostępności	50,1
7.	Bezrobocie	45,6

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

6,3% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”.

W porównaniu z wynikami badania przeprowadzonego w 2015 roku, odsetek respondentów twierdzących, że negatywnymi zjawiskami, które dostrzegają w swoim otoczeniu, dotyczącymi osoby z niepełnosprawnościami, jest brak dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej, transportu) i bezrobocie, spada. Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku trudnego dostępu do usług leczniczych – w 2025 roku uczestnicy badania dostrzegają to zjawisko częściej niż w 2015 roku. Niezmiennie od 2015 roku bardzo często wskazują samotność i brak akceptacji w środowisku lokalnym.

4. Otwartość i deklaratywność uczestników badania w kontekście potrzeb

Respondenci wskazali obszary, w których, ich zdaniem, oferta pomocy świadczonej przez lokalne instytucje i organizacje działające w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia powinna zostać rozszerzona. W poniższej tabeli przedstawiono najczęściej wskazywane odpowiedzi.

Tabela 9. Najczęściej wskazywane przez respondentów obszary, w których, ich zdaniem, oferta lokalnych instytucji i organizacji powinna zostać rozszerzona (w procentach)

Lp.	Obszar, w którym pomoc powinna zostać rozszerzona	Respondenci, którzy wskazali obszar jako 1 z 5
1.	Uzależnienia	57,3
2.	Bezrobocie	56,6
3.	Starzenie się lokalnej społeczności	53,4
4.	Zdrowie	52,6
5.	Brak umiejętności w sferze opiekuńczo-wychowawczej	47,6
6.	Sytuacja materialna	43,8
7.	Bezdomność	35,8
8.	Przemoc	34,3

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

4,6% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”. 2,5% uczestników badania twierdzi, że oferta lokalnych instytucji i organizacji nie powinna być rozszerzona.

Uczestnicy badania w 2025 roku częściej niż respondenci z 2015 roku wskazują na starzenie się społeczności i zdrowie, natomiast rzadziej na sytuację materialną i bezdomność. Stale wysoko plasują się uzależnienia i bezrobocie.

Respondentów zapytano, jakie działania powinny podjąć lokalne instytucje i organizacje działające w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia, aby skutecznie zapobiegać negatywnym zjawiskom dotyczącym dzieci i młodzieży, osoby starsze, rodzinę i osoby z niepełnosprawnościami.

Poniżej przytoczono najczęściej proponowane przez respondentów działania, w ich opinii, skutecznie zapobiegające negatywnym zjawiskom dotyczącym:

a) dzieci i młodzież:

- organizacja warsztatów, zajęć pozalekcyjnych, dodatkowych, integrujących dla dzieci i młodzieży, nieodpłatnych, zróżnicowanych; poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (113 osób);
- tworzenie, modernizacja i udostępnianie już istniejących miejsc spotkań, spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – sport, rekreacja, kultura, oświata, rozwój, wsparcie (65 osób);
- zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy i opieki specjalistów z różnych dziedzin (terapeuci, pedagodzy, psycholodzy, psychiatrzy, inni lekarze specjaliści, rehabilitanci) – nieodpłatnej, łatwo dostępnej (95 osób);
- profilaktyka adresowana do dzieci i młodzieży – uzależnienia, przemoc, zdrowie psychiczne (79 osób);
- aktywizacja młodzieży, angażowanie w inicjatywy społeczne (11 osób);
- kontrolowanie rodzin, nadzór (26 osób);
- organizacja szkoleń i warsztatów dla rodziców (18 osób);
- aktywizacja rodziców, walka z bezrobociem (6 osób);
- rozwój i usprawnianie działania instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia, placówek oświatowych – szkolenia, procedury, zakres, współpraca, dostępność (42 osoby);
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, prewencja (8 osób);
- ograniczanie dostępności substancji psychoaktywnych oraz ograniczenie dostępu do szkodliwych treści w Internecie (17 osób);
- ograniczenie zjawiska przemocy rówieśniczej (10 osób);

b) osoby starsze:

- zapewnienie łatwiejszego dostępu do usług rehabilitacyjnych, pielęgniarских, opiekuńczych, leczenia, refundacja leków (181 osób);
- tworzenie i zwiększenie dostępności domów dziennego pobytu, klubów seniora, domów opieki, domów pomocy społecznej, klubów osiedlowych (74 osoby);
- organizacja zajęć dodatkowych, rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego, zapobieganie samotności – kultura, rozwijanie zainteresowań, rekreacja, aktywizacja, integracja (65 osób);
- usprawnianie działania instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia (22 osoby);
- organizacja wolontariatu, zaangażowanie młodzieży, pomoc sąsiedzka (29 osób);
- profilaktyka, edukacja społeczna (26 osób);
- wsparcie finansowe, pomoc materialna (20 osób);

- zapewnienie lub poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej, transportu (20 osób);

c) rodzinę:

- zapewnienie rodzinom pomocy i opieki specjalistów z różnych dziedzin (pedagodzy, terapeuci, psycholodzy, psychiatrzy, inni lekarze specjaliści) – bezpłatnej, łatwo dostępnej (74 osoby);

- profilaktyka, edukacja, społeczna, organizowanie szkoleń i warsztatów – zdrowie, uzależnienia, przemoc, relacje rodzinne (56 osób);

- konsultacje, poradnictwo, szkolenia, warsztaty – podnoszenie kompetencji rodzicielskich, opiekuńczo-wychowawczych (53 osoby);

- rozwój lub zwiększenie dostępności oferty spędzania czasu wolnego – kultura, sport, rekreacja, integracja, aktywizacja, opieka (53 osoby);

- kontrolowanie, monitoring sytuacji w rodzinie oraz sposobu wykorzystania udzielonej pomocy (36 osób);

- rozwój i usprawnianie działania instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz opieki i wychowania, zmiana przepisów prawnych (62 osoby);

- walka z bezrobociem (40 osób);

- wsparcie finansowe rodzin, pomoc materialna, mieszkalnictwo (25 osób);

- przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy (18 osób);

d) osoby z niepełnosprawnościami:

- zapewnienie lub poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej, transportu (112 osób);

- zapewnienie pomocy i opieki specjalistów z różnych dziedzin (psycholodzy, psychiatrzy, inni lekarze specjaliści) – bezpłatnej, łatwo dostępnej (65 osób);

- zapewnienie łatwiejszego dostępu do usług rehabilitacyjnych, pielęgniarских, opiekuńczych, leczenia (47 osób);

- walka z bezrobociem, aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami (47 osób);

- organizacja warsztatów, zajęć dodatkowych, rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego, zapobieganie samotności – kultura, rozwijanie zainteresowań, rekreacja, aktywizacja (32 osoby);

- wsparcie finansowe, pomoc materialna (16 osób);

- tworzenie placówek wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami (11 osób);

- edukacja społeczna, uwrażliwianie społeczeństwa na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, integracja (44 osoby);

- rozwój i usprawnianie działania instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia (29 osób);

- profilaktyka, edukacja (10 osób).

5. Atuty Inowrocławia

W ostatnim pytaniu poproszono respondentów o wskazanie pięciu (spośród wymienionych w kwestionariuszu) największych atutów Inowrocławia. W poniższej tabeli umieszczono najczęściej wskazywane odpowiedzi.

Tabela 10. Największe atuty Inowrocławia w opinii mieszkańców (w procentach)

Lp.	Dziedzina	Respondenci, którzy wskazali dziedzinę jako 1 z 5 atutów miasta
1.	Walory krajobrazowe	31,9
2.	Położenie geograficzne i komunikacyjne	27,8
3.	Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	24,6

4.	Placówki oświatowe	23,2
5.	Pomoc społeczna	21,1

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

13,1% respondentów nie ma zdania w tej kwestii – udzielili odpowiedzi „nie wiem”. W opinii 19,4% uczestników badania Inowrocław nie ma atutów.

Z powyższego wyszczególnienia wynika, że najczęściej wskazywaną przez respondentów zaletą miasta, jest jego atrakcyjny krajobraz oraz położenie geograficzne i komunikacyjne. Niemal $\frac{1}{5}$ uczestników badania uznaje wprost, że Inowrocław nie posiada atutów.

III.2. Problemy i kwestie społeczne istotne z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej

1. Bezrobocie

Brak pracy powoduje obniżenie warunków życia ludności, zaś długotrwałe pozostawanie bez pracy dodatkowo zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia oraz powoduje stałe obniżanie się standardu życia, a także rozszerzanie się obszaru patologii społecznej. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Bezrobocie, zwłaszcza to długotrwałe, jest od wielu lat jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej a tym samym powodem korzystania osób/rodzin z pomocy społecznej.

Tabela 11. Bezrobocie jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Bezrobocie	2021	2022	2023	2024
liczba rodzin	1056	928	904	831
liczba osób w rodzinie	2779	2449	2327	2121

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Spada liczba rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w których co najmniej jedna osoba posiada status bezrobotnego. Przyczyny spadku należy upatrywać w migracjach zarobkowych oraz we wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a bardzo często jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia.

Tabela 12. Bezrobotni w mieście wg płci w latach 2021 – 2024

Bezrobotni	2021	2022	2023	2024
Liczba osób bezrobotnych w mieście	6 870	5 786	5 824	5 869
Liczba bezrobotnych kobiet	3948	3 360	3 331	3 301
Liczba bezrobotnych mężczyzn	2 922	2 426	2 493	2 568
Wskaźnik procentowy kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	57,47%	58,07%	57,19%	56,24%

Wskaźnik procentowy mężczyzn w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	42,53%	41,93%	42,81%	43,76%
--	--------	--------	--------	--------

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2021 – 2024

Z powyższej tabeli wynika, że maleje liczba bezrobotnych kobiet, a wzrasta bezrobocie wśród mężczyzn. Wyjątek stanowił rok 2022, kiedy odnotowano wzrost bezrobocia wśród kobiet i spadek wśród mężczyzn.

Tabela 13. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do bezrobotnych ogółem w latach 2021 – 2024

Długotrwale bezrobotni	2021	2022	2023	2024
Liczba osób bezrobotnych w mieście	6870	5786	5824	5869
Liczba bezrobotnych długotrwale	4363	3209	3071	3157
Wskaźnik procentowy bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	63,51%	55,46%	52,73%	53,79%

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2021 – 2024

Z powyższej tabeli wynika, że mimo spadającej w Inowrocławiu liczby osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, w roku 2024 w stosunku do roku 2023 odnotowano nieznaczny wzrost mieszkańców pozostających bez pracy.

2. Starzenie się lokalnej społeczności, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność

Długotrwała choroba, określana – z medycznego punktu widzenia – jako choroba przewlekła, od lat jest istotnym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Problem ten jest trudny do wyeliminowania, ponieważ w znacznie mniejszym stopniu zależy od samej osoby, a ponadto wymaga znacznych nakładów finansowych przez długi czas. W wielu przypadkach problem ten jest nierozwiązywalny, bowiem choroba przewlekła, wiąże się przede wszystkim z tym, że dolegliwości zdrowotne nie mijają, a wręcz przeciwnie – czasem utrzymują się latami albo nasilają się w miarę upływu czasu i kończą się zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

Tabela 14. Długotrwała lub ciężka choroba jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Długotrwała lub ciężka choroba	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	1222	1174	1207	1129
Liczba osób w rodzinie	1866	1803	1867	1699

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

W 2024 roku długotrwała choroba jako wiodąca przyczyna korzystania z systemu pomocy społecznej wystąpiła u około 55,4% rodzin spośród objętych pomocą społeczną. Może to wynikać z faktu, że osoby długotrwale chore posiadające często własne źródło dochodu nie są w stanie pokryć zwiększających się wydatków związanych z zakupem leków i leczeniem.

Kolejnym ważnym problemem społecznym jest niepełnosprawność powstała na skutek wrodzonych wad organicznych, urazów czy przebytych chorób. Niepełnosprawność obejmuje swym zasięgiem wszystkie sfery rozwoju człowieka oraz wszystkie aspekty jego funkcjonowania.

Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności występowania niepełnosprawności w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w życiu indywidualnym i społecznym.

W ramach pomocy osobom z niepełnosprawnościami i członkom ich rodzin udziela się, oprócz pomocy usługowej czy finansowej, porad socjalnych, m.in. dotyczących przysługujących ulg i uprawnień, o dostępnych formach rehabilitacji i pomocy społecznej oraz o funkcjonujących na terenie miasta stowarzyszeniach, organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 15. Niepełnosprawność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Niepełnosprawność	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	1023	972	961	924
Liczba osób w rodzinie	1828	1701	1704	1567

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Z powyższej tabeli wynika, że liczba korzystających z pomocy rodzin z osobami z niepełnosprawnościami w roku 2024 stanowiła około 45,4% rodzin objętych pomocą. Bardzo niskie dochody lub ich brak czyni osoby z niepełnosprawnością świadczeniobiorcami zasiłków stałych i specjalnych zasiłków celowych.

Tabela 16. Niepełnosprawność jako przyczyna przyznania zasiłku stałego w latach 2021 – 2024

Niepełnosprawność	2021	2022	2023	2024
Liczba osób ogółem	443	450	444	435
Kobiety	154	147	142	141
Mężczyźni	289	303	302	294

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Liczba korzystających z pomocy osób, u których występuje niepełnosprawność, na przestrzeni lat 2021 – 2024 utrzymuje się na podobnym poziomie. Wpływ na zaistniałą sytuację mają niewątpliwie zmiany demograficzne zachodzące w lokalnym społeczeństwie. Znaczna liczba osób z tej grupy korzysta ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, z powodu ograniczonych możliwości do samodzielnego funkcjonowania. Organizacją i świadczeniem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych zajmuje się Dział Usług Opiekuńczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Tabela 17. Usługi opiekuńcze w latach 2021 – 2024

Usługi opiekuńcze	2021	2022	2023	2024
Liczba świadczeniobiorców	537	528	527	502
Wydatki w zł:	5 307 463,01	5 575 103,42	6 234 686,82	7 584 844,54

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Nieznaczny spadek liczby osób korzystających z tej formy wsparcia w roku 2024 w stosunku do lat poprzednich może być następstwem niekorzystnego systemu odpłatności za usługi opiekuńcze w tym okresie. W związku ze zmianą tabel odpłatności oraz kryteriów dochodowych od 1 stycznia 2025 roku zauważa się wzrost zainteresowania tą formą pomocy.

Tabela 18. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2021 – 2024

Specjalistyczne usługi opiekuńcze	2021	2022	2023	2024
Liczba osób ogółem	148	139	151	152
Osoby dorosłe	90	91	91	94
Dzieci	58	48	60	58
Wydatki w zł	1 440 993,43	1 588 856,64	1 769 368,79	2 054 701,40

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi opiekuńcze na przestrzeni czterech ostatnich lat pozostaje na porównywalnym poziomie. Jak wynika z tabel powyżej, wydatki na tym świadczeniu wykazują znaczne wzrosty.

Wykonywaniem zadań zleconych gminie w zakresie dziennych form wspierania osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych zajmuje się na terenie miasta Środowiskowy Dom Samopomocy.

Tabela 19. Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024

Rok	Liczba osób uczęszczających do SDS
2021	55
2022	53
2023	51
2024	50

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Jak przedstawiono w tabeli zamieszczonej powyżej, liczba osób uczestniczących w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy pozostaje na tym samym poziomie, co jest uwarunkowane ograniczoną liczbą miejsc.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Opłata za pobyt wynosi 70% dochodu własnego osoby umieszczonej w placówce, natomiast pozostałą część ponoszą samorządy gminne.

Tabela 20. Osoby umieszczone w domach pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Pensjonariusze domów pomocy społecznej	2021	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w dps	88	86	93	110
Liczba osób umieszczonych w dps w danym roku, w tym:				
umieszczonych na postanowienie sądu	5	6	6	9
Średni koszt utrzymania w dps w zł	4 412,75	4 836,40	5 375,37	6 756,20
Wydatki w zł	2 851 039,79	3 107 513,30	3 549 218,19	5 142 474,74

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Jak przedstawiono powyżej, liczba osób umieszczanych w domach pomocy systematycznie wzrasta. Zakładać należy, że z uwagi na starzejące się społeczeństwo oraz rozluźnienie więzi rodzinnych i migracje zarobkowe wsparcia w tej formie będzie wymagało coraz więcej

mieszkańców Inowrocławia. Koszty utrzymania pensjonariuszy w domach pomocy co roku wzrastają i są ustalane na podstawie zarządzeń starostów powiatów. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu wynika, że wzrasta liczba osób umieszczanych na podstawie postanowień sądu.

Osoby starsze, samotne i z niepełnosprawnościami mogą korzystać z oferty Domu Dziennego Pobytu w Inowrocławiu, który jest ośrodkiem wsparcia o zasięgu lokalnym i dysponuje 90 miejscami w dwóch filiach. W ww. placówce zapewniane są 3 posiłki (śniadania, obiady oraz kolacje na wynos), usługi opiekuńcze, a w miarę możliwości również specjalistyczne usługi opiekuńcze. Wszyscy korzystający z Domu Dziennego Pobytu w miarę indywidualnych potrzeb, mogą korzystać ze świadczeń rekreacyjno-kulturalnych.

3. Życie kulturalne w mieście

Działania instytucji kultury m.in. Kujawskiego Centrum Kultury w Inowrocławiu i Biblioteki Miejskiej im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu są przykładem na to, że zapotrzebowanie na kulturę w mieście jest ogromne. Wszystkie cztery instytucje kultury: Biblioteka Miejska im. Jana Kasprówicza, Kujawskie Centrum Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka i Muzeum im. Jana Kasprówicza prowadzą szereg działań adresowanych nie tylko do dzieci, ale również dorosłych mieszkańców miasta.

Biblioteka Miejska stara się być miejscem otwartym i przyjaznym dla ludzi. Organizuje imprezy aktywizacyjne i integracyjne dla czytelników, poprzez różnego rodzaju działania, m.in. konkursy, także te o zasięgu wojewódzkim, warsztaty (np. języka obcego, robotyki), spotkania z filmem czy spotkania dyskusyjne klubów książki. Wśród najmłodszych bywalców Biblioteki największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia muzyczne dla maluchów do lat 3. Wśród osób starszych duże zainteresowanie budzą spotkania autorskie, na które przybywało nawet 200 osób. Biblioteka współpracuje z wieloma instytucjami, szczególnie z Kujawskim Centrum Kultury, z którym podejmuje dużo wspólnych przedsięwzięć.

Działalność merytoryczna Kujawskiego Centrum Kultury przejawia się w różnorodnych formach i obejmuje edukację kulturalną oraz wychowanie przez sztukę,

- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr kultury,
- sprawowanie opieki nad zabytkami gromadzonymi w Centrum,
- upowszechnianie i promocję dziejów miasta i Kujaw oraz prezentację wybitnych postaci związanych z miastem i regionem.

Każdego roku w marcu za sprawą Festiwalu Małych Form Teatralnych zwanego „Arlekinadą”, miłośnicy sztuki teatralnej opanowują Teatr Miejski. Festiwal jest spotkaniem i konfrontacją artystycznych dokonań zespołów teatralnych małych form – teatrów dramatycznych, teatrów wizji i ruchu, teatrów poezji i kabaretów ze szkół ponadpodstawowych z całej Polski.

Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka realizuje również zadania edukacyjne, kulturalne i profilaktyczno-opiekuńcze. Dom Kultury prowadzi działania adresowane zarówno do młodzieży jak i ich rodziców, dlatego oferty, które proponuje, wynikają głównie z potrzeb uczestników. Od jakiegoś czasu w Domu Kultury działa Edukacyjny Ogródek. Są to ogólnorozwojowe zajęcia przedpołudniowe dla dzieci 4 i 5-letnich. Poza tym w ofercie znajdują się różnego rodzaju zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, ceramiczne, nauka szycia oraz nauka języków obcych.

Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu organizuje w ciągu roku szereg spotkań, wystaw tematycznych, konkursy plastyczne, lekcje muzealne dla wszystkich grup wiekowych.

W 2024 roku odbyły się następujące wydarzenia kulturalne:

- czerwiec upłynął pod znakiem Dni Inowrocławia, które rozpoczął Jarmark Kujawski, odbyły się koncerty znanych zespołów. Również z okazji Święta Województwa Kujawsko-Pomorskiego odbył się Koncert na Soli. Świętowano dzień patronki naszego miasta – Królowej Jadwigi,
- w lipcu, za sprawą cyklicznego wydarzenia Art Ino Festiwal, inowrocławski Rynek zamienił się w olbrzymi plac cyrkowy. Ponadto odbyły się Ino Rytm, których ideą była promocja lokalnych artystów i propagowanie działań wspierających rozwój kultury,
- w sierpniu odbył się Ino Rock Festiwal, który przyciągnął rzesze fanów z całego kraju. W 2024 roku odbyła się piąta edycja Ino Classic Festiwal, podczas której zainteresowaniem cieszyła się wizyta światowej klasy wirtuoza gitary i kompozytora Pata Metheny’ego oraz Nancy Vieiry – ikony muzyki z Wysp Zielonego Przylądka. Inowrocławianie mieli okazję uczestniczyć w Zlocie Cadillaców, Fiata, a także motocyklowym Zlocie na Soli,
- we wrześniu 2024 roku podnoszono świadomość mieszkańców na temat zrównoważonej mobilności w miastach. Z okazji Europejskiego Tygodnia Mobilności odbył się festyn, podczas którego propagowano zdrowy i ekologiczny tryb życia.

Swoje święto mieli także właściciele psów – podczas Światowego Dnia Miłośników Psów spotkali się oni w miejskim kynoparku „Psia Łapka”, by docenić swoich wiernych, czworonożnych przyjaciół, a także by zwrócić uwagę na ich potrzeby i promować odpowiedzialną opiekę nad zwierzętami. Inowrocławianie mieli okazję posłuchać występów muzyków, którzy zagrali podczas koncertu dla powodzian. Dochód z biletów stanowił wsparcie dla mieszkańców Dolnego Śląska, dotkniętych skutkami powodzi.

Wrzesień zakończył się „Weekendem dla Seniora” – inicjatywą skierowaną do najstarszych mieszkańców naszego miasta. Goście mieli okazję wysłuchać ciekawych wykładów i pogadanek, a także obejrzeć najróżniejsze występy i posłuchać koncertu Dawida Janiaka w Teatrze Miejskim. W 2024 roku nie zabrakło obchodów najważniejszych rocznic i uroczystości patriotycznych, które zraszając mieszkańców i najważniejsze instytucje, stanowiły ważny element rozbudzania i utrwalania świadomości narodowej i poczucia przynależności do swojego kraju oraz miasta.

13 grudnia po raz pierwszy zorganizowano w Inowrocławiu wojewódzkie obchody Dnia Pamięci Ofiar Stanu Wojennego.

Wśród ankietowanych osób, które wskazały jako jeden z najistotniejszych problemów społecznych słabo rozwinięte życie kulturalne, mimo bogatej oferty, znaczny odsetek stanowi młodzież i osoby starsze.

Obydwie grupy wskazały, że ważne jest m.in. utworzenie i udostępnienie miejsc spotkań, rozwijanie ofert spędzania wolnego czasu tj. klubów osiedlowych, młodzieżowych, klubów seniora.

4. Niezaradność życiowa

Niezaradność jest przeciwieństwem zaradności, czyli umiejętności radzenia sobie w trudnych i nieprzewidywalnych sytuacjach codziennych. Osoby zaradne potrafią znaleźć rozwiązanie problemu, adaptować się do określonych warunków, wykazują pewność siebie. Zaradność społeczną traktować można m.in.: jako strategię życiową, styl funkcjonowania społecznego, racjonalizację działań, samodoskonalenie.

Aktywne działania zaradcze, polegają na podejmowaniu prac sezonowych i dorywczych, migracji zarobkowej za granicę, podnoszeniu kwalifikacji poprzez kursy i szkolenia, świadczeniu usług.

Pasywne strategie zaradcze, które w dużej mierze opierają się na ograniczaniu potrzeb oraz wydatków dotyczą głównie osób przewlekle chorych i starszych.

Czynnikami wpływającymi na rodzaj zaradności są: wiek, płeć, struktura gospodarstwa domowego.

Niejednokrotnie niezaradność życiowa wiąże się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, co zostało szczegółowo przedstawione w pkt. 9.

5. Bezdomność

Innym istotnym problemem społecznym, chociaż obejmującym stosunkowo niewielką liczbę osób, jest zjawisko bezdomności. Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania (art. 6 pkt. 8 ustawy o pomocy społecznej). Bezdomności często towarzyszy odrzucenie społeczne, a czasem nawet wykluczenie. Wsparcie bezdomnych ma na celu minimalizowanie bezpośredniego zagrożenia egzystencji tych osób oraz przewyższanie skutków bezdomności w dalszym działaniu. Ważnym elementem wsparcia osób bezdomnych jest praca socjalna, polegająca na aktywizowaniu osób bezdomnych do podejmowania działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, a w konsekwencji wyjścia z bezdomności. Najczęstszą przyczyną bezdomności jest brak mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego, eksmisja z lokalu, nadużywanie alkoholu, brak pracy i środków utrzymania.

Tabela 21. Bezdomność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w formie schronienia w latach 2021 – 2024

Bezdomność	2021	2022	2023	2024
Liczba zewidencjonowanych osób bezdomnych	155	156	154	183
Liczba osób korzystających ze schronienia i posiłku	97	98	93	105
Wydatki na schronienie w zł	761 368,00	958 761,72	1 056 883,78	1 302 492,00

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Zauważyć należy, że wśród osób dotkniętych bezdomnością są też takie, które z różnych względów nie wyrażają zgody na skierowanie do schroniska. Osoby te przebywają w przestrzeni publicznej, tj. na działkach, dworcach, w pustostanach i parkach. Liczba osób bezdomnych wzrasta, co może być spowodowane brakiem środków na utrzymanie mieszkania, uzależnieniami, a także regulacjami wynikającymi z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która dopuszcza nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania przez sprawców przemocy domowej.

6. Przemoc

Zjawisko przemocy może dotyczyć każdej rodziny oraz występować w różnych klasach społecznych. Zarówno sprawcy, jak i osoby doznające przemocy mogą być ludźmi inteligentnymi, po wyższych studiach, pracującymi w dobrze prosperujących firmach. Bez wątpienia jest to zjawisko, które może dotknąć każdego człowieka. Dlatego bardzo ważne jest, aby podjąć walkę

z istniejącymi stereotypami. Nie jest to jednak łatwe, gdyż społeczeństwo często nie wie, że zjawisko przemocy w środowisku rodzinnym jest wspólnym problemem.

Przemoc domowa jest nadal istotnym problemem społecznym, mimo wielu działań podmiotów administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji pozarządowych, które statutowo zajmują się przemocą domową.

Przemoc przybiera różne formy, od fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej, poprzez zaniedbanie czy cyberprzemoc.

Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła m.in. szersze pojęcie osób doznających przemocy domowej. Według nowej definicji, przemoc domowa może dotyczyć nie tylko członków rodziny, ale także osób, które w przeszłości pozostawały w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania czy gospodarowania. Obecnie nie ma zatem znaczenia pokrewieństwo czy status prawny związku danych osób. W szerszej perspektywie można zauważyć, że zmiana przepisów prawnych pozwoliła na objęcie pomocą większej liczby osób uwięzionych w przemoc, a tym samym przyczyniła się do zmniejszenia poczucia bezkarności u osób stosujących przemoc w takiej formie, która wcześniej nie mieściła się w definicji przemocy domowej.

Najczęściej ujawnienie przemocy domowej następuje w okolicznościach skutkujących interwencją Policji, których przeprowadzono:

- w roku 2021 – 256,
- w roku 2022 – 188,
- w roku 2023 – 687,
- w roku 2024 – 1315.

Tabela 22. Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej w latach 2021 – 2024

Pokrzywdzeni	2021	2022	2023	2024
Kobiety	138	brak danych*	109	102
Mężczyźni	27	brak danych*	24	22
Nieletni	9	brak danych*	37	80

Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

Tabela 23. Sprawcy przemocy domowej w latach 2021 – 2024

Sprawcy	2021	2022	2023	2024
Kobiety	9	brak danych*	14	19
Mężczyźni	156	brak danych*	125	106
Nieletni	1	brak danych*	0	0

Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

Powyższe tabele przedstawiają liczbę osób pokrzywdzonych i sprawców przemocy domowej, odnotowaną w wyniku interwencji policyjnych. Zauważalny jest wzrost liczby kobiet stosujących przemoc.

Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu prowadzi wiele postępowań przygotowawczych z artykułu 207 k.k. dot. psychicznego i fizycznego znęcania się. Przeprowadzane są również interwencje domowe.

Tabela 24. Postępowania przygotowawcze z artykułu 207 k.k. dot. psychicznego i fizycznego znęcania się w latach 2021 – 2024

Rok	Liczba postępowań
2021	56
2022	brak danych*
2023	61
2024	61

Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

*Z uwagi na zmiany w systemach komputerowych Policji nie jest możliwe wyodrębnienie danych za 2022 rok z samego Miasta Inowrocławia, określających liczbę pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, liczbę sprawców przemocy z podziałem na płeć oraz z wyszczególnieniem dzieci ani liczbę prowadzonych spraw w związku ze zgłoszeniem popełnienia przestępstwa o czyn z art. 207§ 1 k.k.

Wyznaczeni funkcjonariusze Policji wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Inowrocławiu, który realizuje Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 dla Miasta Inowrocławia. Program ten zakłada współpracę instytucji, podmiotów i służb, które swoimi działaniami mają zapobiegać przemocy w rodzinie, wspierać osoby doświadczające przemocy, oddziaływać na sprawców przemocy domowej. Każdego roku do przewodniczącej ww. Zespołu wpływają formularze „Niebieska Karta”. Dane ilościowe obrazuje poniższa tabela.

Tabela 25. „Niebieskie Karty – A” przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024

Rok	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Żandarmeria Wojskowa	Razem
2021	27	180	0	0	0	0	207
2022	22	99	4	1	0	0	126
2023	35	144	10	1	0	0	190
2024	40	129	9	4	0	0	182

Źródło: opracowanie własne Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Inowrocławiu

Z tabeli zamieszczonej powyżej wynika, że niezmiennie najwięcej procedur „Niebieskie Karty” wszczynają Policja oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Na podstawie wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” można stwierdzić, że sprawcy stosują łączone formy przemocy, najczęściej jest to forma fizyczna i psychiczna.

Tabela 26. Formy stosowanej przemocy domowej ustalone na podstawie „Niebieskich Kart – A” w latach 2021 – 2024

Formy przemocy	2021	2022	2023	2024
Przemoc fizyczna	168	95	125	130

Przemoc psychiczna	216	113	160	161
Przemoc ekonomiczna	2	1	54	41
Przemoc seksualna	3	0	9	4
Cyberprzemoc	0	0	9	16

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Z analizy formularzy „Niebieska Karta – A” wynika, że najczęściej stosowanymi formami przemocy są przemoc psychiczna i fizyczna. Należy jednak zauważyć, że sprawcy stosują łączone formy przemocy.

Tabela 27. Osoby pokrzywdzone oraz sprawcy przemocy domowej wg formularzy „Niebieska Karta – A” w latach 2021 – 2024

Liczba osób uwiękanych w przemoc domową	2021	2022	2023	2024
Pokrzywdzeni				
Ogółem	284	204	205	363
Kobiety	204	143	124	168
Mężczyźni	35	23	17	29
Dzieci	45	38	64	166 *
Sprawcy				
Ogółem	244	174	167	232
Kobiety	22	15	27	49
Mężczyźni	221	157	140	183
Dzieci	1	2	0	0
Liczba przypadków, w których osoby stosowały przemoc domową pod wpływem alkoholu ogółem	133	81	91	72

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

*duży wzrost w roku 2024 spowodowany zmianą przepisów, według których każde dziecko będące świadkiem przemocy domowej jest uznawane za osobę doznającą przemocy

Z powyższej tabeli wynika, że osobami najczęściej doświadczającymi przemocy są kobiety, a sprawcami mężczyźni. Do przemocy domowej bardzo często dochodzi w wyniku spożycia środków zmieniających świadomość, głównie alkoholu.

7. Migracje społeczne

Przemieszczenia z jednego miejsca w inne, w celu poprawy warunków życia, towarzyszyły człowiekowi od najdawniejszych czasów. Migracja to stała lub czasowa zmiana miejsca pobytu. Przemieszczanie się ludności w obrębie jednego kraju, regionu, województwa, przy pokonywaniu odległości przynajmniej między dwiema różnymi gminami nazywamy migracjami wewnętrznymi.

Główną i najważniejszą przyczyną tego zjawiska jest ogólna chęć poprawy warunków życia, pod względami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi czy religijnymi. Nasilające się zjawisko migracji związane jest z m.in. z przemianami ekonomicznymi i kulturowymi.

Migracje związane są ze złymi standardami pracy, wysokim bezrobociem i ogólną kondycją gospodarki w mieście. Czynniki powodujące ruch migracyjny to m.in. wyższe płace, lepsze możliwości zatrudnienia, wyższy standard życia i możliwości edukacyjne. Konsekwencje utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego, połączone jednocześnie ze starzeniem się

mieszkańców, negatywnie wpływają na wiele dziedzin życia – od braku uczniów w szkołach, deficytu rąk do pracy do zapaści systemu ubezpieczeń społecznych i opieki zdrowotnej.

Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W Inowrocławiu w latach 2021 – 2023 zarówno liczba zameldowań, jak i wymeldowań zmieniała się. Szczegółowe dane dotyczące salda migracji na terenie Inowrocławia w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Migracje na pobyt stały w Inowrocławiu wg typu i kierunku w latach 2021 – 2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	427	436	482
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	754	741	682
Saldo migracji wewnętrznych	- 327	- 305	- 200
Zameldowania z zagranicy	12	14	12
Wymeldowania za granicę	14	13	2
Saldo migracji zagranicznych	- 2	1	10
Zameldowania ogółem	439	450	494
Wymeldowania ogółem	768	754	684
Saldo migracji ogółem	- 329	- 304	- 190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Należy zauważyć, że salda migracji dają jedynie pewne przybliżenie przepływów ludności pomiędzy wyróżnionymi jednostkami podziału terytorialnego, przynoszą bowiem informacje o osobach, które dopełniły obowiązku wymeldowania i zameldowania w nowym miejscu zamieszkania na pobyt stały lub tymczasowy. Na stronie Głównego Urzędu Statystycznego brak jest danych za rok 2024.

8. Trudna sytuacja materialna

Diagnoza w zakresie trudnej sytuacji materialnej wśród mieszkańców Miasta na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej umożliwiła określenie stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez analizę zmian na przestrzeni lat.

W 2024 roku ubóstwo było najczęstszym powodem udzielenia pomocy społecznej inowrocławskim rodzinom. Z jego powodu świadczenia materialne i pozamaterialne otrzymało łącznie 1114 rodzin.

Ogólna liczba rodzin zamieszkujących Miasto, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021 – 2024 spadła. W 2021 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 1305 rodzin, w 2022 roku – 1204 rodziny, w 2023 roku – 1171 rodzin, natomiast w 2024 roku – 1114, co oznacza spadek w tym okresie o 14,6%.

Ważnym elementem umożliwiającym określenie skuteczności obecnego systemu pomocy społecznej wobec osób doświadczających ubóstwa jest określenie skali długotrwałego korzystania z pomocy społecznej, czyli przez okres 18 miesięcy w okresie ostatnich 36 miesięcy. W Mieście od lat taka sytuacja utrzymuje się na wysokim poziomie, a analizy wskazują, że problem ten dotyczy w większym stopniu kobiet, które w 2024 roku stanowiły około 61% z 1389 wszystkich osób długotrwale pobierających świadczenia.

Osobom doznającym ubóstwa, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych, przysługują różne formy wsparcia finansowego. Wśród nich wskazać można: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy.

Na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się liczba osób korzystających ze wsparcia MOPS w Inowrocławiu w formie zasiłku okresowego oraz zasiłku celowego, natomiast stale zwiększa się liczba beneficjentów zasiłku stałego. W ostatnich latach wysokość środków przeznaczanych na zasiłki dla mieszkańców Miasta stale się zwiększa. Spowodowane jest to stałym podnoszeniem wysokości świadczeń, w celu zmniejszenia różnic i nierówności społecznych o charakterze ekonomicznym w społeczeństwie. W świetle prognoz konieczne jest rozwijanie pozafinansowych form wsparcia osób, które ze względu na swój stan zdrowia i wiek nie są w stanie podjąć działalności zarobkowej i uniezależnić się od systemu pomocy społecznej.

Jednym z rządowych działań z zakresu wsparcia osób zmagających się z trudną sytuacją finansową jest funkcjonujący wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 – edycja na 2025 rok. Ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami jest jednym z kluczowych kierunków działań polityki społecznej państwa.

Osoby przeżywające trudności życiowe i niepotrafiące własnymi zasobami przezwyciężyć sytuacji kryzysowej, jaką jest ubóstwo, mogą zostać objęte także wsparciem w ramach Funduszy Europejskich na Pomoc Żywnościową 2021 – 2027. Podmiotem kwalifikującym mieszkańców do otrzymania wsparcia jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Nieodpłatne artykuły żywnościowe, tj. paczki żywnościowe, przysługują osobom, których dochód nie przekracza 265% kryterium dochodowego, które w 2025 roku wynosi 1010 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 823 zł dla osoby w rodzinie.

Dla osób uzyskujących niskie dochody lub pozbawionych dochodów istnieje możliwość dofinansowania do wydatków mieszkaniowych i energetycznych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pieniężnych w formie dodatków mieszkaniowych utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie, a w roku 2024 wsparcie otrzymało 2081 gospodarstw domowych.

9. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m.in. niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, konfliktami i trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, upośledzeniem umysłowym jednego lub obojga rodziców, śmiercią jednego lub obojga rodziców, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm, ucieczki z domów. Czynnikiem sprzyjającym pogłębianiu się niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin jest w wielu przypadkach długotrwałe bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo.

Tabela 29. Bezradność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	670	622	652	578
Liczba osób w rodzinach	1759	1604	1745	1531

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu na podstawie sprawozdania MRiPS-03 za lata 2021 – 2024

Liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych spada, podobnie jak ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Istotnym problemem wymagającym szybkiego rozwiązania jest zapewnienie opieki dzieciom całkowicie jej pozbawionym. Placówka opiekuńczo-wychowawcza nie jest w stanie zapewnić indywidualnego podmiotowego podejścia do dziecka. Alternatywą dla tej formy opieki mogą być rodzinne domy dziecka i zawodowe rodziny zastępcze. Wychowanie dziecka w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej daje dużo większe szanse na prawidłowy rozwój i jego lepszą przyszłość.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wskazuje regulacje dotyczące wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej. Gmina jest odpowiedzialna za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej poprzez świadczenie poradnictwa specjalistycznego, zapewnienie pomocy asystentów rodziny, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.

Tabela 30. Dzieci poza własnym systemem rodzinnym w latach 2021 – 2024

Rodzaje pieczy zastępczej	2021	2022	2023	2024
Pieczą instytucjonalną	57	74	67	91
Pieczą rodzinną	111	139	131	156

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Z powyższej tabeli wynika, że rodziny mają coraz większe trudności w sprawowaniu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Liczba dzieci umieszczanych na podstawie postanowień sądu w pieczy zastępczej co roku wzrasta.

Ważnym obszarem wsparcia rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych jest poszerzanie oferty dotyczącej wypełniania czasu wolnego (pozaszkolnego) dzieciom i młodzieży. Wszystkie szkoły podstawowe prowadzą zajęcia w ramach świetlic szkolnych. Ponadto Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień prowadzi 4 świetlice socjoterapeutyczne, dysponujące 25 miejscami każda. Głównym celem działania Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz zapewnienie pomocy rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci. Działania podejmowane w Miejskich Świetlicach Socjoterapeutycznych dla Dzieci skupiają się wokół sfery opiekuńczej, edukacyjnej i wychowawczej (pokonywanie trudności w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, organizowanie czasu wolnego), obejmują także prowadzenie programu socjoterapeutycznego.

Zadanie placówek polega przede wszystkim na przygotowywaniu dzieci i młodzieży oraz ich rodziców do właściwego i pełnego udziału w życiu społecznym na miarę ich indywidualnych możliwości.

Tabela 31. Dzieci w świetlicach socjoterapeutycznych w latach 2021 – 2024

Rok	Liczba dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych
2021	105
2022	115
2023	143
2024	135

Źródło: opracowanie własne Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów uzależnień w Inowrocławiu

Z tabeli zamieszczonej powyżej wynika, że zapotrzebowanie na tę formę wsparcia jest duże i może wymagać w przyszłości utworzenia kolejnych świetlic.

Rodziny, w których występuje problem opiekuńczo-wychowawczy, często wymaga wsparcia ze strony asystenta rodziny, którego zadaniem jest pomoc rodzinie przy wdrażaniu prawidłowych postaw życiowych u wszystkich jej członków. Podczas spotkań asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz oczekiwaniach. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem współpracy powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, uzyskanie samodzielności oraz prawidłowe wypełnianie roli rodzica, tak aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny, na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację, po ocenę końcową.

Tabela 32. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2021 – 2024

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2021	88
2022	83
2023	92
2024	89

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny utrzymuje się na wysokim poziomie. Potrzeba wspierania rodziny wynika m.in. z małej zaradności dorosłych, rozluźnienia więzi rodzinnych oraz występujących uzależnień.

10. Uzależnienia

Osoby uzależnione nie mają świadomości degradacji pozycji społecznej spowodowanej nałogiem, stąd też wymagają wsparcia i pomocy zarówno w kwestii uznania uzależnienia za swój problem, jak również w podjęciu możliwych działań naprawczych. Jest to problem nie tylko osoby uzależnionej, lecz całej rodziny. Prowadzi do współuzależnienia i przemocy. Używanie napojów

alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najważniejszych problemów. Problem uzależnień nie zawsze jest widoczny, często pozostaje w sferze domniemania pracownika socjalnego, jest trudny do zdiagnozowania. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych jednego z jej członków, przez co diagnoza problemu jest niepełna i nie jest ujmowana w statystykach.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nałożyła na Miasto obowiązek realizowania zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Realizacja tych zadań wynika z uchwalanego raz na 4 lata Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani. Działania w nim ujęte związane są przede wszystkim z zapobieganiem problemom alkoholowym, propagowaniem trzeźwego i zdrowego stylu życia, wspieraniem systemu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień realizuje Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Inowrocławiu, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu, inowrocławskimi placówkami oświatowymi, Strażą Miejską Inowrocławia, Komendą Powiatową Policji w Inowrocławiu, Sądem Rejonowym w Inowrocławiu, szkołami wyższymi i stowarzyszeniami. Współpraca polega na wsparciu merytorycznym, wymianie informacji, konsultacjach, podejmowaniu wspólnych działań (warsztaty, szkolenia, programy, kampanie i akcje profilaktyczne), upowszechnianiu informacji na temat miejsc pomocy dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu m.in.: motywuje do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, przeprowadza kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, a także kieruje wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela 33. Wnioski kierowane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024

Liczba wniosków o skierowanie na leczenie osób, wobec których zachodziło podejrzenie o uzależnienie od alkoholu	2021	2022	2023	2024
Ogółem:	97	122	81	68
Kobiety	16	25	23	21
Mężczyźni	72	84	52	45
Wnioski złożone zostały przez:				
członków rodzin	43	47	32	24
Komendę Powiatową Policji w Inowrocławiu	38	37	31	27
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	1	13	3	4
kuratorów Sądu Rejonowego w Inowrocławiu	6	10	6	5
Prokuraturę Rejonową w Inowrocławiu	0	2	1	0
Sąd Rejonowy w Inowrocławiu III Wydział Rodzinny i Nieletnich	1	0	0	1
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	8	13	6	7
Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny	0	0	1	0
Dom Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	0	0	0	0

wspólnotę mieszkaniową	0	0	1	0
Zgodę na podjęcie leczenia odwykowego wyraziło:				
Liczba osób, które na koniec okresu sprawozdawczego uczestniczyły w terapii	19	21	17	13

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu

* Liczba w rubryce „Ogółem” nie jest sumą liczb z rubryk „Kobiety” i „Mężczyźni”, ponieważ w danym roku kalendarzowym wpływały wnioski dotyczące osób wcześniej zgłoszonych, wobec których zostały wszczęte procedury.

Z tabeli zamieszczonej powyżej wynika, że liczba wniosków kierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu spada, mimo zauważalnego wzrostu nadużywania alkoholu wśród osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Dotyczy to jednak osób samotnie gospodarujących, które zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, często nie spełniają przesłanek do skierowania na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Tabela 34. Alkoholizm i narkomania jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024

Rodzaj uzależnienia	2021	2022	2023	2024
Alkoholizm	113	104	111	113
Narkomania	15	22	18	19

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Z powyższej tabeli wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnienia utrzymuje się na wysokim poziomie.

III.3. Analiza SWOT

Analiza SWOT to metoda badania mocnych i słabych stron podmiotów działających w sferze polityki społecznej oraz określania szans i zagrożeń płynących z otoczenia.

Silne strony to wyjątkowe zasoby, umiejętności oraz specyficzne cechy wyróżniające Inowrocław, jego mieszkańców i działające w Mieście podmioty. Słabe strony to elementy, które ograniczają sprawność działania lub hamują dalszy rozwój Miasta.

W ramach analizy pozytywne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne (mocne strony, szanse) są konfrontowane z negatywnymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi (słabe strony, zagrożenia) tkwiącymi w bliższym i dalszym otoczeniu społeczności lokalnej.

Tabela 35. Analiza SWOT wykonana na podstawie diagnozy sytuacji społecznej do strategii rozwiązywania problemów społecznych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne, • baza uzdrowiskowa, • dostęp do szkół, przedszkoli oraz placówek opieki nad dziećmi do lat 3, • liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • problemy społeczne: bezrobocie, starzenie się lokalnej społeczności, niezaradność życiowa, bezdomność, przemoc, migracje społeczne, trudna sytuacja materialna, brak umiejętności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, • brak perspektyw dla młodych ludzi (brak pracy), brak przemysłu, likwidacja przedsiębiorstw i zakładów produkcyjnych,

<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, • dzienne placówki wsparcia i całodobowej opieki, • usługi organizowane w miejscu zamieszkania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, prowadzone przez wykwalifikowaną i doświadczoną kadrę, • mieszkania szczególnego przeznaczenia, • transport publiczny dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, • dostęp do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, • realizowanie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień wśród młodzieży i ich rodziców, • funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych, • baza zapewniająca rodzinom dostęp do poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, psychologicznego i prawnego, • możliwość korzystania z mediacji np. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka, • dobrze rozwinięta współpraca służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, • wspieranie finansowe osób i rodzin z przeznaczeniem na koszty eksploatacji mieszkań, • zapewnienie schronienia osobom bezdomnym, • monitorowanie sytuacji osób bezdomnych, szczególnie w okresie jesienno-zimowym oraz w ramach akcji „Nocne liczenie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • negatywne tendencje demograficzne, • ograniczony dostęp do pomocy psychiatrycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, • niski poziom wykształcenia wśród części bezrobotnych, • niewielkie zainteresowanie bezrobotnych zmianą i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, • niewystarczająca liczba pracowników przy dalszym wzroście zapotrzebowania na opiekę domową, • mała liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, • niechęć osób uzależnionych do podjęcia leczenia uzależnień, • złe warunki mieszkaniowe rodzin zajmujących lokale w tzw. starym budownictwie, • niewystarczająca infrastruktura służąca wspieraniu osób bezdomnych niewyrażających zgody na zakwaterowanie w schroniskach np. łącznie.
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie środków zewnętrznych na rozwój Miasta, • realizacja inwestycji ukierunkowanych na rozwój form spędzania czasu wolnego dla rodzin, • aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym rozwój kultury oraz sportu i rekreacji, • poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, • projekty unijne i dofinansowanie rozwoju przedsiębiorstw, • rewitalizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Inowrocławia, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • starzejące się społeczeństwo, • wzrost liczby osób samotnych na skutek braku opieki ze strony rodziny, • zwiększająca się liczba osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, • brak akceptacji w środowisku osób starszych i z niepełnosprawnościami, • brak chęci i możliwości zajmowania się osobami starszymi/z niepełnosprawnościami przez rodzinę, • migracje młodych do dużych miast, • bierność i pasywność społeczna oraz nasilanie się postaw roszczeniowych,

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój ekonomii społecznej, • wzrost akceptacji zdrowego stylu życia przez realizację programów profilaktycznych, • podniesienie świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, • wzrost świadomości społecznej na temat skutków problemu przemocy, • organizacja lokalnych kampanii z udziałem lokalnych mediów, • funkcjonowanie w mieście organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania problemom społecznym, • opracowanie i realizacja programów na rzecz aktywizacji osób starszych i z niepełnosprawnościami, • wzrost udziału seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, • uwrażliwienie mieszkańców Inowrocławia na problemy i potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami, • dalszy rozwój współpracy różnych instytucji i jednostek oraz organizacji społecznych działających na rzecz dziecka i rodziny, • współpraca z organizacjami pozarządowymi w niesieniu pomocy osobom bezdomnym, w tym w zakresie realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębianie się problemów w zakresie zdrowia psychicznego, • ryzyko wypalenia zawodowego pracowników działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, • występujące zjawisko dziedziczenia bezrobocia, • sięganie po środki uzależniające przez coraz młodsze osoby, • niskie zainteresowanie wiedzą o zagrożeniach wynikających ze skutków uzależnień, • zbyt długi czas oczekiwania na miejsce w placówce leczenia stacjonarnego, • umożliwianie nieletnim przez osoby dorosłe nabywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, • bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, • zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny, rozluźnienie więzi rodzinnych, • wzrost liczby osób wymagających wsparcia z powodu przemocy, • przekazywanie dzieciom negatywnych wzorców zachowań, • małe zainteresowanie osób wychodzeniem z bezdomności.
---	--

Źródło: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

III.4. Podmioty uczestniczące w realizacji Strategii

Zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Inowrocławia nr 48/2025 z dnia 14 marca 2025 r. w pracach nad opracowaniem Strategii uczestniczył zespół merytoryczny:

- Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia,
- Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu,
- Dyrektor Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu,
- Naczelnik Wydziału Gospodarki Lokalowej,
- Naczelnik Wydziału Oświaty i Sportu,
- Naczelnik Wydziału Inwestycji, Dróg i Rozwoju Miasta,
- Naczelnik Wydziału Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej,
- Stanowisko ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

III.5. Ramy finansowe Strategii

Wydatki na politykę społeczną w Mieście Inowrocławiu się zwiększają. W 2023 roku wyniosły 87 612 184 zł, natomiast w 2024 roku 106 342 436 zł, czyli o 21,39 % więcej. Prognozuje się, że wysokość środków kierowanych przez Miasto na realizację działań z zakresu polityki

społecznej będzie wzrastać. Jest to ściśle związane ze zwiększaniem wysokości świadczeń społecznych i rozwijaniem oferty usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Największa pula środków kierowanych na działania w obszarze polityki społecznej jest lokowana i wydatkowana na realizację zadań w zakresie rodziny (dział 855), co obejmuje m.in. wypłatę świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej oraz rozwijanie infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3 oraz pokrycie kosztów umieszczeń mieszkańców Inowrocławia w domach pomocy społecznej.

Podstawowym źródłem finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są środki pochodzące z budżetu Miasta Inowrocławia, ujmowane z uchwały budżetowej Rady Miasta Inowrocławia. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez budżet państwa oraz środki zewnętrzne.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Miasta Inowrocławia. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Miasto oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Inowrocławia przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2021 – 2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Tabela 36. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2021 – 2024

Wydatki na politykę społeczną w mieście	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	Ogółem	w tym w budżecie MOPS
2021	2 014 185	32 266 776	456 842	246 562	103 232 695	138 217 060	96 785 538
2022	2 295 985	40 946 576	10 891 354	261 221	67 823 751	122 218 887	78 915 887
2023	2 123 302	39 906 028	541 761	165 647	44 875 146	87 611 884	4 198 466
2024	2 547 682	47 384 198	192 814	196 831	54 472 536	104 794 061	50 639 548

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 – 2024 rok

IV. Cele strategiczne i operacyjne

CEL STRATEGICZNY NR 1

Wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Cel operacyjny – zapewnienie osobom i rodzinom w trudnej sytuacji kompleksowego wsparcia materialnego i aktywizującego		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	MOPS
Zwiększenie pracy indywidualnej opartej o kontrakty socjalne.	Liczba zawartych programów socjalnych.	MOPS
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	MOPS szkoły/przedszkola
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UM
Wzmacnianie potencjału osobistego osób ubogich i wykluczonych społecznie poprzez kontrakty socjalne i/lub uczestnictwo w realizowanych projektach aktywizacyjnych EFS+.	Liczba osób, z którymi podpisano kontrakty socjalne. Liczba osób uczestniczących w realizowanych projektach EFS+.	MOPS

CEL STRATEGICZNY NR 2

Realizacja pomocy dla osób zagrożonych bezdomnością w oparciu o zintegrowany system wsparcia.

Cel operacyjny – pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Powiększanie gminnego zasobu mieszkaniowego.	Liczba nowych lokali mieszkalnych.	UM

	Liczba nowych lokali socjalnych lub pozyskanych przez np. adaptacje i remonty pomieszczeń pełniących dotychczas inne funkcje.	
Utrzymanie pomocy w spłacie zadłużania przez np. rozłożenia na raty, odpracowywanie zadłużenia.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie spłaty zadłużenia.	UM
Wsparcie finansowe.	Liczba osób/rodzin którym przyznano dodatek mieszkaniowy.	MOPS
Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.	Liczba osób zagrożonych i dotkniętych problemem bezdomności, objętych pracą socjalną.	MOPS
Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.	Liczba osób zagrożonych i dotkniętych problemem bezdomności, którym udzielono wsparcia w formie finansowej i rzeczowej.	MOPS

CEL STRATEGICZNY NR 3

Doskonalenie systemu przeciwdziałania uzależnieniom, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.

Cel operacyjny – przeciwdziałanie uzależnieniom osób we wszystkich grupach wiekowych		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom z problemem uzależnień.	Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy materialnej.	MOPS
Utrzymywanie poziomu dostępności pomocy terapeutycznej dla osób używających alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz dla ich rodzin.	Liczba osób korzystających z terapii.	OPiRPU
Realizacja programów/warsztatów profilaktycznych w szkołach.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów. Liczba uczestników programów.	OPiRPU
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców, mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem np. alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	OPiRPU
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń.	UM, OPiRPU

	Liczba uczestników.	
Organizowanie szkoleń dla grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba uczestników szkoleń.	OPiRPU

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wsparcie osób bezrobotnych oraz przeciwdziałanie bezrobociu na terenie Miasta.

Cel operacyjny – aktywne wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Zwiększenie wykorzystywania w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.	MOPS
Zmniejszenie następstw ubóstwa będącego konsekwencją bezrobocia poprzez pomoc finansową.	Liczba osób objętych pomocą finansową z powodu bezrobocia.	MOPS
Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych oraz liczba osób w nich uczestniczących.	MOPS, NGO
Prowadzenie doradztwa zawodowego.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	PUP, szkoły, NGO

CEL STRATEGICZNY NR 5

Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.

Cel operacyjny – przeciwdziałanie przemocy domowej		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Pomoc osobom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	ZI, MOPS, KPP, placówki oświatowe

	Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	i ochrony zdrowia, MKRPA
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych, kolportaż materiałów informacyjnych dot. możliwych form uzyskania pomocy.	Liczba działań informacyjnych.	ZI, OPiRPU, KPP
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedurę „Niebieskie Karty”.	Liczba szkoleń. Liczba uczestników szkoleń.	ZI, MOPS, KPP
Udzielanie poradnictwa (prawnego, psychologicznego) osobom i rodzinom doświadczającym przemocy.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	MOPS, OPiRPU, TKOPD
Kierowanie do ośrodków wsparcia osób doświadczających przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	MOPS
Realizacja warsztatów dla uczniów dot. przemocy domowej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba uczniów biorących udział w warsztatach.	OPiRPU, KPP
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba zorganizowanych działań. Liczba rodziców uczestniczących w zorganizowanych działaniach.	OPiRPU, KPP

CEL STRATEGICZNY NR 6

Podnoszenie jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 1 – usprawnianie osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im właściwej opieki i wsparcia.		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Utrzymanie i zwiększenie jakości usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	MOPS
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuowanie programów asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, opieka wychowawcza.	Liczba zatrudnionych asystentów/opiekunów. Liczba osób objętych wsparciem asystentów/opiekunów.	MOPS, NGO

Kierowanie do domów pomocy społecznej.	Liczba osób skierowanych/przebywających w domach pomocy społecznej.	MOPS
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	UM, MOPS, NGO, ŚDS
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	MOPS
Prowadzenie mieszkań wspomaganych.	Liczba osób korzystających z pomocy w formie pobytu w mieszkaniach wspomaganych.	MOPS
Cel operacyjny nr 2 – ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób starszych i z niepełnosprawnościami.		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba zorganizowanych zajęć. Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	DDP, ŚDS, UM, MOPS
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i z niepełnosprawnościami.	Liczba podjętych działań promujących.	UM, ŚDS, DDP
Prowadzenie akcji informacyjnych w zakresie bezpieczeństwa osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba podjętych akcji informacyjnych.	KPP, SM

CEL STRATEGICZNY NR 7

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny nr 1 – wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MOPS

Udzielanie pomocy osobom/rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.	Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy materialnej.	MOPS, UM
Zapewnienie dostępności bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), terapii rodzinnej.	Liczba miejsc bezpłatnego poradnictwa. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	MOPS, OPiRPU
Cel operacyjny nr 2 – zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do kształcenia, opieki i ofert spędzania czasu wolnego, zgodnie z ich potrzebami.		
Działania przewidziane do realizacji	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące
Kontynuowanie funkcjonowania Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych i rozwój oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób uczęszczających do Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych. Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	OPiRPU
Organizowanie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	UM
Zwiększenie bezpłatnego dostępu dzieciom i młodzieży do różnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych Miasta.	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć. Liczba uczestników.	UM
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i pedagogicznym.	UM

V. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Inowrocławia to odpowiedź na zidentyfikowane problemy i potrzeby społeczne. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę demograficzną, systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów, systemu ochrony zdrowia oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, rozwinięcie infrastruktury wsparcia, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Realizacja Strategii powinna przyczynić się do znaczącej poprawy jakości życia mieszkańców Miasta Inowrocławia, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci, młodzieży. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Miasta, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Czy w Inowrocławiu występują problemy społeczne?	22
Tabela 1. Liczba mieszkańców Inowrocławia w latach 2021 – 2024	5
Tabela 2. Przyrost naturalny w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024	6
Tabela 3. Najistotniejsze lokalne problemy społeczne (w procentach)	22
Tabela 4. Najistotniejsze przyczyny lokalnych problemów społecznych (w procentach)	23
Tabela 5. Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzież najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)	23
Tabela 6. Negatywne zjawiska dotyczące osoby starsze najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)	24
Tabela 7. Negatywne zjawiska dotyczące rodzinę najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)	24
Tabela 8. Negatywne zjawiska dotyczące osoby z niepełnosprawnościami najczęściej dostrzegane przez respondentów w ich otoczeniu (w procentach)	25
Tabela 9. Najczęściej wskazywane przez respondentów obszary, w których, ich zdaniem, oferta lokalnych instytucji i organizacji powinna zostać rozszerzona (w procentach)	25
Tabela 10. Największe atuty Inowrocławia w opinii mieszkańców (w procentach)	27
Tabela 11. Bezrobocie jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024	28
Tabela 12. Bezrobotni w mieście wg płci w latach 2021 – 2024	28
Tabela 13. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do bezrobotnych ogółem w latach 2021 – 2024	29
Tabela 14. Długotrwała lub ciężka choroba jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024	29
Tabela 15. Niepełnosprawność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024	30
Tabela 16. Niepełnosprawność jako przyczyna przyznania zasiłku stałego w latach 2021 – 2024	30
Tabela 17. Usługi opiekuńcze w latach 2021 – 2024	30
Tabela 18. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2021 – 2024	31
Tabela 19. Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024	31
Tabela 20. Osoby umieszczone w domach pomocy społecznej w latach 2021 – 2024	31
Tabela 21. Bezdomność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w formie schronienia w latach 2021 – 2024	34
Tabela 22. Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej w latach 2021 – 2024	35
Tabela 23. Sprawcy przemocy domowej w latach 2021 – 2024	35
Tabela 24. Postępowania przygotowawcze z artykułu 207 k.k. dot. psychicznego i fizycznego znęcania się w latach 2021 – 2024	36

Tabela 25. „Niebieskie Karty – A” przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024.....	36
Tabela 26. Formy stosowanej przemocy domowej ustalone na podstawie „Niebieskich Kart – A” w latach 2021 – 2024	36
Tabela 27. Osoby pokrzywdzone oraz sprawcy przemocy domowej wg formularzy „Niebieska Karta – A” w latach 2021 – 2024.....	37
Tabela 28. Migracje na pobyt stały w Inowrocławiu wg typu i kierunku w latach 2021 – 2023 ..	38
Tabela 29. Bezradność jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024	40
Tabela 30. Dzieci poza własnym systemem rodzinnym w latach 2021 – 2024.....	40
Tabela 31. Dzieci w świetlicach socjoterapeutycznych w latach 2021 – 2024.....	41
Tabela 32. Wsparcie asystenta rodziny w latach 2021 – 2024.....	41
Tabela 33. Wnioski kierowane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu w latach 2021 – 2024	42
Tabela 34. Alkoholizm i narkomania jako przyczyna udzielenia pomocy społecznej w latach 2021 – 2024.....	43
Tabela 35. Analiza SWOT wykonana na podstawie diagnozy sytuacji społecznej do strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	43
Tabela 36. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2021 – 2024.....	46